AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 51 | PHONE PARK 6407. | WORCESTER, MASS. 25 d. Gruodžio (Dec.), 1924 m. | KAINA 5 CENTAI. | Vol. X.

ALBANIJAI GRUMOJA PAVOJUS NETEKIMO SAVO LIUOSYBĖS.

Vakarai suparalyžiuoti ledų darganos ir šalčių. Rusijoje, sakoma, jau prasideda naminė karė. Popiežius išreiškia Rusijai viešą papeikimą. Pietinėje Afrikoje ruošiasi sukilimai prieš Angliją. Vokietijoje nesusidaro ministerių gabinetas. Iškilmingos Gomperso laidotuvės. Buvęs caro rumas apgyvendinta darbininkais.

Atyda Visiems.

"Amerikos Lietuvio" Administracija persikėlė nuosavan naman, prie Vernon ir Ward gatvių. Tad dabar su visokiais reikalais, laiškais ir ypatiškai kreipdomiesi, vartokite naują adresą:

"Amerikos Lietuvis",

14 VERNON ST., WORCESTER, MASS.

ALBANIJAI GRUMOJA LAISVĖS NETEKIMAS.

Washington, D. C. Albanijos liuosybė atsirado pavojuje iš dviejų pusių, kadangi iš vienos pusės namie kilo revoliucija, ir revoliucijonieriai užiminėja svarbesnius miestus vieną po kitam, suimant daug ir nelaisvių iš lojališkos kariumenės. Gale pastaros savaitės revoliucijonieriams pasidavė Kruja, Skutari, Valona, Krouma ir keliatas mažesnių miestų, su kuriais revoliucijonieriai paėmė apie 1600 nelaisvių ir nemožai amunicijos. Iš kitos pusės pavojus tai Jugoslavija, kuri leidžia revoliucijonieriams grupuotis savo teritorijoje, ir liuosai pereit rubežių vienon ir kiton pusėn, gi Albanijai protestuojant prieš tai, Jugoslavija grumoja pasiuntimu savo kariumenės į Albanijos teritoriją, kadangi, jos nuomone, Albanijos savivaldybė neturinti pamato ir ji turi griut. Italija ir Rumunija tariasi liktis neutrališkomis ir pasilikt nuošaliai, jei Jugoslavija eis į Alboniją. Anglija nieko nesako ir akyvai daboja Albanijos revoliucijos bėgį. Italija pasiuntė savo laivus Albanijon tik apsaugojimui savo pavaldinių. Albanija pasiuntė Tautų Lygai aštrų protestą, kuriuom reikalaujama sudraust Jugoslaviją nuo posikėsinimo ant jos liuosybės.

LEDŲ DARGANOS IR ŠALČIAI VAKARUOSE.

Chicago, Ill. Ledų darganos ir šalčiai ,atlankę visu plotu vakarines valstijas, atsilankė ir į vidurines valstijas. Ledų sunkenybės neišlaikant, išgriuvo medžiai, telefonų ir telegrafų stulpai, nekurios silpnesnės triobos irgi sugriuvo, prie ko žuvo ir keliolika žmonių. Žinias galima išsiųst tik su pagelba Radio aparatų, gi telefonai ir telegrafai ne veikia. Traukiai vėluoja nuo šešių iki 24 valandų. Tarpe St. Louis ir Chicagos du pasažieriniai traukiai kaszinkur visai dingo. Ledų dargana lėtai slenka su dideliais spiegais į rytus.

SAKO, JOG RUSIJOJE EINA REVOLIUCIJA.

Stokholm, Švedijoje. Čia gauta žinios iš Odesos, jog Rusijoje prasidėjus jau naminė karė, karią iššaukė Trockio ištrėmimas. Čeka susekė daugelyje vietų suokalbius iššudyt komisarus. Atrasta pačioje Odesoje atsišaukimų, kuriuose Trockio vardu kaszinkas kviečia kariumenę sukilt ir pirmiausia suimt komisarą Staliną, vadą komunistų partijos. Kazaniuje, Nižnij Novgorode ir kitur atsibuvo kruvini susirėmimai tarpe Trockio ir Zinonievo šalininkų. Karkove ir kitur atrasta net ir slaptai padirbtų ginklų, skiriamų naminei karei.

PIETINĖJE AFRIKOJE IRGI NERAMU.

London, Anglijoje. Pietinėje Afrikoje, Anglijos kolionijoje ruošiamasi Zulu giminės pasiliuosuot iš po Anglijos valdžios ir sudaryt republiką, su sostine mieste Cape Town. Yra sakoma, jog tyrinėjant atrandama ženklus gyventojų žymaus rengimosi prie sukilimų ir net ginklavimasis. Tiek žinių gaunama iš korespondencijų keliais, bet tas valdiškai nėra patvirtinta, ir jeigu butų kas panašaus, tai viešai valdžia greitai tokias žinias ir ne paskelbs.

VIEŠAS POPIEŽIAUS PAPEIKIMAS RUSIJAI.

Roma, Italijoje. Popiežius Pijus XI kardinolų susirinkimui įteikė savo pasipiktinimą Rusija ir jai papeikimą. Savo rašte popiežius apgailauja, jog visos pastangos, kurias dėjo Rymo bažnyčia pagerinimui Rusijos gyvenimo, nuėjo niekais, kadangi šiadieninė Rusijos valdžia nepaisė jokių patarimų, juos ignoravo, gi iš savo pusės nedavusi nuskurdusiai liaudžiai jokios doriškos paramos, pastumė ją dar didesnin skurdan. Popiežius prižada Rusijai daugiau jokios paramos neduot.

DEŠIMTS MILIJONŲ ATLYGINIMO.

Dedham, Mass. Prisiekusiųjų teismas užbaigė nuo 1918 metų besitęsusią bylą, ieštą Willet ir Sears firmos, prieš tulus bankininkus ir privatiškus piniguočius, kurie savo konkurencija skundėjų firmą privedė prie bankruto ir paskui pasisavino jos nuosavybes. Teismas išnešė nuosprendį, kuriuomi skundas pripažinta tiesotu ir todėl skųstieji turi nuskriaustai firmai atlygint pinigais, sumoje dešimts milijonų, penkių šimtų trisdešimts ketirių tukstančių ir šimto devynių doliarių. Tai didžiausis atlyginimo pripažinimas visoje istorijoje, tik reikia labai abejot, kad apkaltintieji tą sumą sumokės.

NUSIŽUDĖ BAŽNYČIOJE PRIEŠ ALTORIŲ.

Melden, N. Y. Dvidešimties metų amžiaus Rena Martin iš Medford čia atvykus, užėjo Saldžiausios širdies bažnyčion ir pas duris atsisėdus meldėsi. Kada žmonės prasiretino ir pirmose sėdynėse nieko jau nebuvo, ji pasikėlus nuėjo prie didžiojo altoriaus, atsiklaupė ir išsiėmus iš krepšelio 32 kalibro revolverį, prisidėjo jį sau prie krutinės ir suvarė du šuviu, kurių vienas išlindo perdėm jos kuną, ir taip bažnyčioje ant vietos numirė.

VĖŽIO LIGA MIRTINGUMAS DIDINASI.

Washington, D. C. Sulyg vėliausia surinktų žinių pasirodo, jog žmonių mirtingumas visame pasaulyje žymiai didinasi. Pirmiau žmonės daugiau mirė džiova, bet pastarais laikais mirtingumas nuo džiovos pradėjo žymiai mažėt, vienok mirtingumas nuo vėžio ligos kasmet didinasi. Geltonuoju drugiu mirimas žymiai auga pietinėje Amerikoje, Kanariškose salose ir Viduržemiinių jurių aplinkėse. Kitose pasaulio dalyse žymiai siaučia džiova ir vėžys. Amerikoje vėžiu ir džiova daugiausia žmonių miršta rytinėse valstijose.

KITA ŽUDYSTA BAŽNYČIOJ PRIEŠ ALTORIŲ.

Gardner, Mass. Dvi moters, A. Ryan ir C. Leemy, vėlai vakare užėjo lenkų katalikų bažnyčion pasimelst, ir prisiartinę prie didžiojo altoriaus, prie spingsančio žiburio įsižiurėjo kaszinką prie altoriaus laiptų nepaprastai stuksant. Arčiau priėję jos perstitikrino, jog tai lavonas negyvos moteries. Duota žinią kunigui Chlapowskiui ir policijai, kuriems atvykus persitikrinta, jog tai lavonas Marės Klimek, prieš keturias savaites ištekėjusios už vyro. Šale jos gulėjo naujas revolveris, gi jos lavone atrasta žaizda nuo šuvio, kairėje krutinės pusėje.

DEŠIMTUKAS COOLIDGIO KALĖDOMS.

Washington, D. C. Prezidentas Coolidge aną dieną gavo laišką, kurio viduje buvo įvyniotas sidabrinis dešimtukas. Laiške parašyta: "Ricine, Wis. Gruodžio 9, 1924. ...Linkiu tamistai linksmų kalėdų ir laimingų naujų metų. Tamista manęs ne pažįsti, bet aš ėjau paskui tamistą, viena diena prieš tamistos išrinkimą, ir tamista išmetei dešimtuką. Aš jį pasiėmiau ir negražinau, nes buvau labai alkanas. Už jį aš nusipirkau puoduką kavos ir porą pyragaičių. Dabar aš turiu dešimtukų užtektinai, tad vieną siunčiu tamistai, vieton pamestojo. Prietelis".

BALTBOKŠČIO GIRIŲ IŠGABENIMAS.

New York (FLIS), N. Y. Laukiant sutarties Baltbokščio girių registracijos, gauta leidimas pjaut medžius ir darbas jau prasidėjo, tik kėblus dalykas su medžių išgabenimu į jures, kuris išsiriša tik gavus Lietuvos leidimą juos plukdint Nemunu į Klaipėdą. Už perleidimą Nemunu Baltbokščio girių medžių, Lietuvai bus mokapa po tris litus už kiekvieną kubišką metrą plukdomų medžių. Klaipėdoje yra pjovykla, su kuria padaryta sutartis visus išgabenamus medžius apdirbt. Pačiose Baltbokščio (Baltgudijoje) giriose yra keturios pjovyklos, kurių tuomkart užteks pradžiai. Didesnė dalis iškertamų medžių bus skiriama geležinkelių reikalams; jie ant vietos bus apdirbami ir paskui Nemunu plukdomi į Klaipėdą, kur bus kraujami į laivus ir gabenami svietur.

VOKIETIJOJE NESULAUKIAMA GABINETO.

Berlin, Vokietijoje. Prezidentas Ebert paskyrė priemeru Stressmeną, kuriam pavedė suformuot ministerių gabinėtą, bet Stressmenui pasipriešino centristų (katalikų) partija, išreikšdama jam neapsitikėjimą, ir tuom žuvo viltis naujam priemerui ministerius suorganizuot, todėl jis kreipėsi prie prezidento, pasiulydamas savo rezignaciją, idant kas kitas jo vietą užėmęs, imtųsi atlikt jam pavestą darbą.

LIETUVOS PROMONĖ SU UŽRUBEŽIAIS.

New York, N. Y. (FLIS). Iš visų Pabaltijos valstybių tik viena Lietuva gali parodyt pramonės gyvumą už pirmą pusmetį 1924 metų. Lietuvos eksportas viršija importą 117 nuošimčiais, kuomet už tą patį pusmetį Latvijos eksportas viršijo importą 56, Finijos 68 ir Estonijos 75 nuošimčiais. Lietuvos pramonė su užrubežiais 1924 m. viršijo 1923 m. 70 nuošimčiais. Eksportas pasididino už pirmą pusmetį 47 nuošimčiais, nes per pirmą pusmetį eksportas siekė 124,968,820 litų ir importas 107,018,000 litų, iš ko valstybei liko 17,950,200 litų, kuomet 1923 m. importas siekė 73,517,500 ir eksportas 63,132,900 litų iš ko valstybei liko 10,384,600 litų arba $1,038,460.

KOVA GUBERNATORIAUS RINKIMUOSE.

Mexico City, Meksikoje. Kątik pasibaigė gubernatoriaus rinkimai Auascalientese, bet nežinia kas rinkimus laimėjo, kadangi prie balsų suskaitymo ištiko kova tarpe agraristų ir Elizaldo šalininkų. Nuokart kilo dideli ginčai, bet tais vienai pusei kitą ne pertikrinant, agraristai apsiginklavo ir paskelbė karę savo priešams. Sakoma, jog agraristai "paėmė" miestą ir yra pasiryžę imt kitus miestus, idant iš jų išbaidžius Elizaldo šalininkus ir privertus juos pripažint savo rinkikų pralaimėjimą.

IŠKILMINGOS GONPERSO LAIDOTUVĖS.

New York, N. Y. Darbo Federacijos miręs prezidentas Gompers, tapo palaidotas Sleepy Hollow kapuose, Tarrytowne. Laidotuvėse dalyvavo apie pustrečio tukstančio žmonių, visokių klesų ir luomų, daugiausia darbininkų ir turčių atstovų. Pasakyta daug griausmingų prakalbų, kuriose apipasakota velionio gyvenimas ir darbai. Gomperso vieton paskirta William Green, 51 metų amžiaus, buvęs Ohio valstijos senato pirmininku.

CARŲ RUMĄ APGYVENDINS DARBININKAIS.

Moskva, Rusijoje. Viename pastarųjų komisarų susirinkime, nutarta apgyvendint darbininkais buvusių carų rumą Livadija, Krime. Rumo viršutiniuose augštuose bus įrengta neturtingiems prieglauda, gi žemesnieji augštai bus pavesta apsigyvenimui tų žmonių, kurie savo namų neturėdami, juos samdosi. Tik su tuom nusprendimu nesutinka apšvietos komisija, kuri prašo atšaukt nutarimą ir rumą pavest muzėjaus įsteigimui.

BILIUS LAIVYNO PADIDINIMUI.

Washington, D. C. Illinois valst. reprezentantas Brittens įnešė kongresan bilių, kuriuomi reikalaujama statyt daugiau karišku laivų, butent: keturis kruizerius, vieną pludurą, vieną su kilnojamomis kanuolėmis, 15 mušio laivų ir du dideliu orlaiviu. Visas tas laivyno padidinimas valstybei parsieitų tris šimtus milijonų doliarių. Kongresas iš dalies nors šitą bilių remia, tai vienok pirmiau negu jį svarstys, įdavė laivyno valdžiai, kad ta išreikštų savo nuomonę link šito pasiulymo.

POPIEŽIUS ATIDARĖ ŠVENTUS METUS.

Roma, Italijoje. Gruodžio 24 dienos nakčia, 12 valandą, popiežius Pijus XI atidarė šventuosius metus, arba šimtmečio bertainio metus, kas vadinama jubilejum. Po visų tam tikslui ceremonijų, popiežius auksiniu plaktuku tris kartus užgavo į uždarytas duris, vadinamas "Porta Sankta" šv. Petro bazilikoje. Po durių užgavimui, jos atidaryta ir bus adaros per visą metą, paskui vėl bus uždarytos iki 1950 m. Tokios ceremonijos atsibuva kiekvieniems 25 metams sukakus.

PRIVERTĖ PADĖT PINIGUS BANKON.

Boston, Mass. Policija nuvykus po No. 15 prie Stilman gatvės, vienoje italų šeimynoje jieškot degtinės, išlandžiojo visus kampus ir nieko nerado. Ant galo atėjo prie komodos, kurios vienas stalčius buvo užrakintas. Seržentui Sullivan paliepus atrakint, šeimyninkė labai priešinosi, bet po daugeliui rėksmų, visgi atrakino. Stalčiuje pasirodė esama $50,000 pinigais, popieriniais ir metaliniais. Seržentas privertė šeimyninkę suimt visus pinigus ir nunešt bankon padėt, o kad ji paliepimą išpildytų, pats ją ir bankon palydėjo.

PAJIEŠKOJIMAS.

1) Bortkevičaitė-Boguzienė, atvyko Amerikon rodosi 1907 metais ir gyveno Amsterdam, N. Y.

2) Liutkauskas Vincas (William) atvykęs Amerikon 1910 metais ir gyvenęs Wilkes Barre, Pa. 656 E. Northampton St.

3) Voronovičius Ambroziejus ,atvykęs Amerikon 1909 m., ir gyvenęs po antrašu: 312 N. Water Street, Brooklyn, N. Y.

4) Sarapinas Juozas, atvykęs Amerikon 1912 metais ir gyvenęs Shenandoah, Pa.

5) Stromilaitė-Jarienė, atvykusi Amerikon prieš 17 metų. Rodosi gyveno po antrašu: 248 Congress Ave., New Haven, Conn. Rodosi buvo pasivadinę Tony Harris.

6) Stromila Adomas, atvykęs Amerikon 1913 metais, gyvenęs po antrašu: 63 York St., New Haven, Conn.

Pajieškomiems turime svarbių žinių, todėl jie patys, arba kas apie juos žinantis, lai atsiliepia šiuom antrašu:

Lithuanian Consulate,
38 Park Row,
New York, N. Y.

Žinios iš Lietuvos

Už kepurės nenusiėmimą.

Panevėžis. Prieš tulą laiką taikos teismas buvo pasmerkęs J. Širanską, šešiems mėnesiams kalėjiman, užtai, kad jis teisman atėjo labai girtas, ir sargui liepiant, jis nenusiėmė kepurę. Dabar augščiausis tribunolas taikos teismo nuosprendį užtvirtino, ir Širanskas turi eit pusmečiui kalėjiman, už nenusiėmimą teisme kepurės.

Suėmė kontrabandą.

Klaipėda. Jurėse, ties Palanga, policija suėmė vieną žvejų ir vieną motorinį laivą, kurie gabeno 1370 litrų spiruto, neturinčio muitinyčios ženklų. Apart spiruto, laivuose atrasta vienas šautuvas, du revolveriai, žiuronas, kompasas, kulkasvaidžio diržas su šuviais (pats kulkasvaidis spėta išmest į jures) ir pinigų: 11,102 litų, 3 doliariai ir 1000 latviškų rublių, tarpe kurių 14 litų buvo nelegališkai padirbti.

Gražus ir ilgas ruduo.

Kaunas, 30 Lapkričio, 1924 m. Šiuosmet Lietuvoje turime labai gražų ir nešaltą rudenį. Ikišiol šalčių dar beveik visai kaip ir nebuvo, lytus irgi retai kada lyja ir daugiausia buna ukanotos ir nešaltos dienos. 9 Lapkričio buvo kiek pradėję šalt, po 3 dienų šaltis vėl pranyko. Paskui vėl buvo pradėję šalt nuo 18 Lapkričio, o 20 Lapkričio jau buvo šiek-tiek ir prisnigę, bet ant rytojaus sniegas sutirpo ir ikišiol vis dar nėra jokių šalčių. Rugiai šį rudenį beveik visur gerai įžėlę ir gražiai atrodo.

Lietuvos sunus.

Dėl dovanų mokytojams.

Panemunio prad. mok. (Rokiškio aps.) visuotinas tėvų ir globėjų susirinkimas apskričio 16 d. pagyrė šį mokytojo pareiškimą:

"Mokyklos vedėjas p. Černys, pažymėjęs kyšių davimo įprotį ir to žalingumą musų kraštui, jų panaikinimo reikalą ir pabrėždamas blogą įtaką, tėvų daromą mokytojams nešamomis dovanomis, taip pat vaikams, jų auklėjimui bei mokymui, pareiškė, kad toliau dovanos nebus priimomos ir, jeigu kurie atneštų, bus su dovanomis grąžinima atgal."L.

Miesto kurimasis.

Šakiai. Rinkimams pasibaigus, į miesto tarybą įėjo 5 lietuviai ir 7 žydai, nes girdėt, kad rinkimuose lietuviai nelabai aktyviškai dalyvavo, o antrą, jų sąrašų nesusivienijimas pražudė balsų likučius.

Kituose rinkimuose, manoma, tarpbos daugumą galėsią suadryt lietuviai, nes padaugės lietuvių rinkikų skaičius, kad apsistatys naujasis miestas.

Šiuosmet tik pirmi naujo miesto kurimosi metai, o jau pastatyta apie 50 naujų namų ir visi lietuvių. Matyt kad žmonės imasi iš paskutinių, kad tik savo grintelę į sigijus ir, kad nereiktų samdyt netikusių ir brangių butų. Miesto greitas kurimasis, žinoma, daug pareis nuo tarybos ir valdybos. Jų rankose yra laiku išrupinimas naujakuriams didesnė ar mažesnė miško medegos norma, jų iniciatyva gali but surastas budas pigiau žmonėms gaut planus, reikalingus prie statybos ir tt.

Požeminiai urvai Kaune.

Kaunas. Įtakoje Nėrio į Nemuną pradėta arheologiški kasinėjimo darbai. Arheologas Press, vaduodamasis dokumentais, bejieškodamas durių į urvą, atkasė taip vadinamą karalious Zigmanto III žmonos bokštą 3 metrų ir 57 centimetrų gilumoje, muro įdubimą. Kadangi įdubimo plytos buvo naujasnės už sienų plytas, darbininkai praardė įdubimą ir arheologas įlindęs vidun, kur atrasta juodas, molinis puodas, pilnas sutrunėjusių kaulų. Urvas eina Nemuno linkon, bet toliasnis jo bėgis yra užgriuvęs plytomis ir akmenais. Ims daug laiko ir darbo, kol per griuvėsius bus galima pereit į tolesnę orvo dalį.

Neprotingas darbas.

Radviliškis, Šiaulių apskričio. Ilguočių kaimo ukininkas Dailydonis, budamas Kauno parodoje pamatė, kad kult, malt ir kitus ukio darbus dirbt, vietoje arklių jiegos, galima pavartot daug pigesnę jiegą—žibalinį motorą.

Šiaip taip surinkęs pinigų Šiauliuose nusipirko motorą ir pradėjo kult. Pastebėję to pat kaimo kiti ukininkai, tapo pagauti pavydo ir vienas iš jų, Sušinskis, pradėjo girtis kitam, kad Dailydonis ilgai nedirbs su tuom motoru. Ir Lapkričio 6 dieną rytmetyje Dailydonis atėjęs į klojimą rado liudną vaizdą... Motoras su akmeniu sudaužytas, nuo jo dėžė nuimta, taip pat prigrusta akmenų ir dar pridergta. Žmogus iš apmaudo nežinojo nė ką daryt... Tai mat, kokių žmonių esama... Kelk žemės ukio kulturą, kad nori. Dailydonis traukia kaltininką teisman, kur tikisi, kad tokius niekšus teismas sudraus—L.Ž.

Apleisti kapai.

Liudvinavas, Mariampolės apskričio. Liudvinavo valsčiaus, Kulokų kaime yra katalikų kapai. Jie stovi gražioje vietoje, prie vieškelio iš Liudvinavo miestelio į Daukšių bažnytkaimį. Stori beržai ir kryžiai liudija, kad kapai turi daugiau kaip šimtą metų. Jau prieš karę šiuose kapuose nebuvo laidojama. Viduj stovėjo trys kryžiai, du prieš karę supuvę pagriuvo, tvoros liko nuardytos visokių dykaduonių ir taip iki 1914 m. stovėjo yg vieta, kur buta senovės kapų. Kada apie Liudvinavą laike karės ėjo smarkus mušiai ir nebuvo galima laidot Liudvinavo kapuose, tai daugelis žmonių čionai buvo laidojama. Jų kapus aplinkinių ukininkų kiaulės pradėjo atkasinėt. Vokiečių valdžios dėka kapai buvo nors prastai, vielos tvora, bet aptverti. Dabar jau vėl tvora nuardyta, ganomi gyvuliai, griaunami kapai. Čionai reiktų kam norint pasirupint ar parapijos klebonui, ar valsčiaus valdybai.

Vilnius gyvena pavargėlio gyvenimą.

Vilniaus magistratas politiką bevarydamas taip nusivarė, jog miesto ukis kaskart eina vis menkyn ir menkyn. Taip pav. jokiu budu negali sutvarkyt elektros: ji nežmoniškai brangi, bet ir tos nėra. Dabar pranešta, kad pirmadieniais šviesos nebusią: Žvėryne, Sultaniškyj, Mickevičiaus g. nuo Lukiškio iki tilto ir gatvėse: Tartokai, Ciasna ir 3-sios Gegužės; antradieniais —gatvėse: Kalvarijos ir Ukmergės (Šnypiškyj), trečiadieniais—gatv.: Stepono, Pylimo, Rudnikų, Krupniko, Ligonbučių, Srašuno, Jatkose, Ašmenos ir Lydos; Ketvirtadieniais — Karaliaus, Botanikos, šv. Onos, Safjarnikų, Bokšto, Užupis, Gailestingumo ir Savičiaus; jeigu busią reikalas, tai penktadieniais šviesa busianti išjungta: Pakrantėj Lukiškių g., Kalėjimo g., Mantvilo g., Dabrowski'o 11, Jokubo, Gazo, Lelevel'io, Tilto, Boguslavskio, Arsenv. B.

lo, Inžinierių ir Priepilyj

Lietuvos valdžios išlygos.

Kaunas. Vidaus reikalų ministerija, Francuzijos agentams, atvykusiems verbuot darbininkus prie darbų Francuzijoje, pastatė šiokias išlygas: 1) Darbininkai samdoma tik prie lauko darbų, 2). Darbininkų kontraktas tik vienam metui, 3). Uždarbis turi but skaitomas litais; galima išmokėt frankomis, bet turi but skaitomasi su litų kursu ir 4). Emigrantų kelionė nuo Klaipėdos Francuzijon ir atgal, turi but apmokama samdytojų. Moterims leidžiamo keliout tik su artimiausiais gyminėmis (Neseniai lenkų laikraščiai skundėsi, kad panašiu budu daugelis moterių Francuzijon išgabenta iš Lenkijos, ir jos kaszinkur dingo, tik viena po kiek laiko atsiradus papasakojo, jog moters uždaromos senuose klioštoriuose, prie sunkių ir bjaurių darbų; jos niekur ne išleidžiama, net laiškus rašyt neduodama, nėgi prie jų niekas neprileidžiama. Pastaroji pabėgo nakčią, per langą, sargams nepatėmijus. Lenkijos konsuliui pasiskundus, dabar Francuzija tyrinėjanti kas per agentai kitose valstybėse jieško darbininkų ("A. L." Red.).

Du kalnu.

Varniai. Nuo Varnių 12 verstų, linkui Kaltinėnų valsčiaus, Kunigiškių kaime yra aukštas kalnas Medvegalis 100 sieksnių. Tai augščiausis žemaičiuose, nuo jo esą matomi 12 bažnyčių bokštai. Sako, kad jame gyvenę švedai, o dabar jame veisiasi lapės ir barsukai.

Šią vasarą ant jo buvo surengta gegužinė, kurios pelnas buvo paskirtas vienam kumečiui, kad jis galėtų įsigyt karvę vieton kritusios. Antras kalnas iš eilės tai Girdžutės, iš Varnių 10 kilometrų, Pagirdužutės kaime. Ant jo kiekvienais metais, antrą Sekminių dieną yra rengiamos geužinės. Šiuosmet irgi buvo surengta; daly vavo joje apie 1000 žmonių iš visų pusių, kaip dideliuose atlaiduose. Čia lankomasi paminėt Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo dienai. Parapijos kleb. Janeliuno rupesčiu, pastatyta šiame kalne aukščiausias kryžius. Jam medį padovanojo našlė J.

Apie abu kalnu pas žmones yra užsilikę legendų—L.

Vaikų—mokinių vakarėlis.

Kaunas. Šeštadienyj 29 Lapkričio Kauno priemiesčio Šančių pradinės mokyklos "Darželio" mokiniams 6 valandą vakaro buvo surengta pasilinksminimo vakarėlis.

Didžiulė mokyklos salė buvo pilnutėlė netik mokinių, bet buvo šiek-tiek ir suaugusių. Vakarėlio programas įdomus, įvairus ir atlikta su dideliu pasisekimu. Visupirma vienas iš mokytojų turėjo paskaitą apie Dr. V. Kudirką, kurioje buvo nupiešta velionio gyvenimas ir jo atliktieji musų atgimstačiai tautoi nuopelnai. Po paskaitos vaikučių—mokinių horas padainavo Lietuvos himną ir keliatą tautiškų bei liaudies dainelių.

Padainavus horui iš pačių mokinių, artistai — mėgėjai suvaidino iš liaudies gyvenimo veikalėlį "Našlaitė" ir padeklamavo eilių. Po vaidinimų ir deklamacijų skaitlinga kanklininkų orkestra, susieddanti iš tos pačios Darželio mokyklos mokinių, gražiai paskambino "Maršą, "Suktinį", "Aš artojas, lietuvis", "Jaunimo dainą", "Pas močiutę augau" ir k.

Bet pačių vaikučių, dainuojant dar paskambino kanklėmis trejatą veikalėlių patsai kanklių tėvas p. Pranas Puskunigis. Galop vaikučiai pašoko baletą ir kitokius šokius, ir taip iki valios gražiai pasiliksminę, apie 9 valandą vakaro, išsiskirstė namo. Vakarėlis jaunučių mokinių sielose paliko gerą įspudį ir didelį pasitenkinimą.

Lietuvos sunus.

Mylimosios nužudytas.

Šilvenų kaime, Plokščių valsčiuje buvo toks atsitikimas:

Mergaitė O. Martinkevičiutė mylėjosi su kaimynu Juozu Česnavičium, kuris ketino ją vest, bet vestuvių laiką vis atidėliojo. Praslinkus nekuriam laikui Martinkevičaitė pastebėjo, kad Česnavičius pradėjo asistuot kitą mergaitę A. P., su kuria ketino daryt vestuves ir Martinkevičaitės brolį M. pakvietė piršliu.

Martinkevičaitė tą pastebėjus pradėjo atkalbinėt Česnavičių vest kitą mergaitę ir kaltino, kad jis ją, Martinkevičaitę, apgaudinėjo.

Kartą atėjus Česnavičiui pas Martinkevičaitės brolį, ji nuėjus į brolio kambarį pasiėmė revolverį ir paslėpus ant krutinės po drabužiais, pakvietė Česnavičių pasikalbėt: išėję laukan, pradėjo bartis, ir Martinkevičaitė šovė į Česnavičių, kuriam pataikė stačiai į širdį ir pastarasis tuojaus mirė. Nužudžius savo mylimą, revolverį prisidėjo sau prie kaktos ir bandė pati save nusišaut, bet šovinys nedegė ir jos brolis suspėjo at bėgęs atimt iš nelaimingosios ginklą. Mariampolės apygardos teismas nusprendė Oną Martinkevičaitę keturiais metais kalėjimo, be to išlaidas, kurios įvyko Česnavičių palaidojant, išreikalaut iš kaltininkės—L.Ž.

Išvežimui į Francuziją vis dar užrašinėja.

Kaunas, 30 Lapkričio 1924 m. Jau visa savaitė kaip Daukšo gatvės No. 28 atvykę iš Francuzijos agentai užrašinėja darbininkus, norinčius išvažiuot į Francuziją prie darbo.

Užsiregistravusiems išvažiavimui tuotarpu neskelbiama nė aiškių to išvažiavimo išlygų, jos neva busią paskelbtos tik 10 Gruodžio, prieš pat išvažiavimą, nes pirmąją partiją išvežšią iš Kauno 15 Gruodžio. Nežiurint tokių neaiškumų, kadangi bedarbių yra nemaža, todėl ir norinčių išvažiuot yra gana daug. Išvažiavimui rašosi netik pavieniai ir su šeimynomis vyrai, bet ir mergaitės, ir ikišiol jau už sirašė 2500 darbininkų.

Užsiregistravusieji ir norintieji išvažiuot į Francuziją darbininkai, kaip dabar teko sužinot, pačioje raštinėje privalo pristatyt 44 litus išgavimui užrubežinio paso, 6 fotografijos ir ištikimybės ir apie atlikimą kariškos tarnystės liudijimus. Gi nuvažiavę į Francuziją 1 metus turės butinai atidirbt ir už darbą gausią atlyginimą per mėnesį, vyrai po 150 frankų, o moters po 100 frankų, ir vailgį. Po metų laiko, kas norės grįžt, atvešią į Lietuvą atgal.

Kaunietis.

Gudrus Teisėjas Išgelbėjo Šeimyną.

Namų svininkas užganėdintas
Visi linksmi!

Tula lenkų šeimyna New Yorke nesenai buvo pašaukta į teismą, kuriamė ėjo byla delei jos išvarymo iš namų. Principialiais liudininkais buvo keli kaimynai, kurie skundėsi, kad jie nuolatos yra erzinami verkiančių kudikių šitos lenkiškos šeimynos apartamente. Kaimynai tikrino, kad jie negali net naktimis miegoti delei to kudikių verksmo ir todel prašę namų savininko išvaryti šią lenkų šeimyną iš tų namų.

Teisėjas išklausęs verkiančių kudikių motinos pasiteisinimo, kad ji negalinti verkiančių vaikų nutildinti, nes jie verkia kankinami mėšlungio, paeinančio nuo vidurių dieglio ir užkietėjimo ir ji nežinanti kaip jiems pagelbėti. Išmintingas teisėjas įsakė jai tuojaus nueiti į aptieką, nusipirkti už 35c. bonką BAMBINO ir jo duoti kudikiams, kuomet tik užeis tie skausmingi simptomai. Teisėjas bylą sulaikė 10 dienų, o motina padarė viską kaip buvo įsakyta. Dabar kudikiai naktimis jau neverkia, kaimynai yra užganėdinti, namų savininkas ištraukė bylą ir visi sau linksmai gyvena.

BAMBINO yra kudikių geriausiu draugu. Kudikiai mėgsta jį! Jie net prašo daugiaus!

(Paskelbimas)

EKSTRA !!

Turiu pranešt, kad atidariau naują čeverykų krautuvę. Turiu naujausios, geriausios ir gražiausios mados, visokios rušies čeverykus, kaip vyriškų, moteriškų, mergaičių ir vaikučių. Tik ateikit patįs persitikrint, busit užganėdinti. Jums plačiai žinomas——

VINCAS ČESNA,
senas ledhuis,
90 Millbury Street,
Su pagarba, V. Česna.

APTIEKA
Vienintėlė Lietuvio Vaistinyčia.

Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rušies. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų

Norėdami sučėdyt pinigus ir sveikatą, visados kreipkitės į musų aptieką; kuriems nėra galima per toluma ateit, tai rašykite, o mes prisiųsime reikalingus vaistus per ekspresą.

A. BUDREVIČIUS
PROVIZORIUS,
122 Millbury St., Worcester, Mass.

KOSULYS

yra vien simptomas ir gali uzeiti bent kokiame laike. Tokiame atvėjyje

Severa's Cough Balsam

suteiks greitą palengvinimą, Tatai yra lengvas budas apsisaugojimui nuo daugelio pavojingų ligų.

Kainos: 25 ct. ir 50 ct.

Gaunamas pas jusų aptiekorių.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

ŠEIMYNINKĖMS KELRODIS
Rašo ISABELLE KAY

Lietuvė šeimyninkė Amerikoje visados trokšta gaut patarimų pagerinimui jos žinojimo atliki nėjant pareigas kaipo šeimyninkė ir motina. Šitose skiltyse kas savaitę tilps straipsneliai, kurie bus įdomus kiekvie nai Lietuvei šeimyninkei.

RODYKLĖ, 33, A.

Virimo receptai

Apie ketvirtdalis visų pinigų praleidžiamų maistui turėtų eit ant grudinių valgių. Grudai yra labai maistingi. Senoj tėvynėj žmonės valgo juodą duoną, ryžius, makaronus, ir čielus grudus, kurie yra namie malti, ir naudoja su pienu. Tie papročiai yra pergeri atmest. Šioje šalyje namie malti grudai pamainyta produktais išdirbtais grudinių maistų kompanijų. Yra daug skanių grudų gatavų valgymui. Šeimyninkei reikia tik atidaryt dėžę ir supilt iš jos į bliudelį ir duot su pienu ar smetona. Sekantis receptas yra tokis, kuris yra labai sveikas ir turėtų but naudojamas nors syki savaitėje.

Sėlenos su smetonuotais ryžiais.

½ puoduko sėlenų
1 puodukas vandens
1 puodukas pieno ar skystos smetonos
½ puoduko ryžių
¼ šaukštuko druskos

Numazgok ryžius ir sudėk į dubaltavą virdulį su puodeliu vandenio, virink iki vanduo susigers. Tada dadėk druską, sėlenas ir pieną, ir virinkiki ryžiai suminkštės. Duok su smetona ir tarkuotu nutmegu, jei patinka.

Virtuvės reikaluose

Seną duoną nereikia numest. Ją galima sunaudot pudingams arba sudžiovinus sutarkuot naudojimui augratin sosui.

Valant žuvį ar paukščius, lengviau juos sučiupinėt, jeigu padažyt savo pirštus į druską.

Rupi druska sušlapyta su actu nuvalys paliavotus indus, kurie apdegę ar parudiję.

Jeigu jums nusibosta paprastai šparagai bandykit juos šutintus su suriu.

Stalinius sidabrinius daiktus sudėjus keliatai minutų į tirpinį verdančio vandenio su 1 šaukštu druskos ir 1 šaukštu kepamos sodos didelin laumino indan, jie gražiai nusivalys. Nuplauk su verdančiu vandeniu ir sušluostyk.

Stalinė klijonka galima gerai nuvalyt mazgojant ją su dideliu minkštu vilnoniou ir šiltu ar šaltu vandeniu. Nušluostyk paskui sausai su minkštu skaruliu ir paskui nušveisk su lygiai dalimi pieno ir vandenio. Niekad nenaudok karšto vandenio, šepečio ar muilo, nes visi tie naikina maliavą.

Naminiai pasigelbėjimai.

Skystas vaškas yra puikus rakandų žibintojas. Jis priduoda kietą, sausą, nealiejuotą žibėjimą prie kurio nelimpa dulkės. Tas atima vargą nuo dulkinimo. Apsaugoja ir užlaiko liakerį, dadeda amžį rakandų gyvenimui ir gražumui. Jis padengia plėtmus ir įbriežimus ir sulaiko nuo trukimo.

Gerą spilkoms paduškaitę padarytgalima įdedant popierinės lentelės šmotą vidurin. Ji sualikys adatą nuo pražuvimo padiškaitėj ir užlaikys padiškaitę formoj.

Baltas šilkas nepageltonuos, jeigu dadėsi šaukštuką acto į paskutinio plovimo vandenį.

Suminkštinimui seno maliavojimo šepečio, ant kurio maliava uždžiuvo, užkaitink acto ir pamerk į ji šepetį. Išimk paskui ir numazgok tirštose muilo putose ir šepetys bus kai naujas.

Grožės patarimai

Užlaikymui plaukų švariai ir gerame stovyje, ekspertai pataria trint šepečiu galvą nors aštuonias minutes ryte ir tiek pat vakare. Tas sulaikys plaukus nuo puolimo, pleiskanų ir kitų plaukų ligų. Plaukus nereik pertankiai mazgot, nes mazgojimas išdžiovina naturalį aliejų galvos odojc. Jeigu plaukai labai taukuoti, mazgojimas nepadarys jų kitaip. Turit atsilankyt pas specialistą, kuris išrašys ką gero del plaukų. Galvą galima išlaikyt švariai naudojant gerą castile muilą ar kitą antiseptišką muilą. Biskelis borax dadėto į vandenį pirm mazgojimo pagelbėt išimt nešvarumą ir dulkes kurios susirenka odoje.

Ypatiška sveikata.

Užkietėjimas yra vienas iš paprasčiausių žmonių ligų Amerikoje šiandieną. Jo galima išvengt pasirinkus tinkamus valgius. Užkietėjimas paeina nuo permažai rupaus maisto. Rupus maistas reiškia sėlenos (viršutinis lukštas kviečių grudų), čielų javų grudai, vaisiai, džiovinti ir šviežį, ir daržovės; kaip tai kopustai, saoltos, cėlerės, šabalbonų lukštai, morkos, kručkai, ir bulvės (su lupyna). Pusryčiams, jei galima, pasirinkt vaisių, rupios grudų ar sėlenų duonos, kiaušinių ir kokio gėrimo. Suaugusieji gali gert kavą, bet vaikai privalo gert pieną arba kokoa. Užkandžiui ir pietums, riekia turėt salotų, ar daržovių. Pietum, jeigu bulvės keptos, mokink šeimyną valgyt jas su žieve, nes tai yra sveika.

AMERIKOS LIETUVIS

The Lithuanian Weekly published every Thursday

by

M. PALTANAVIČIA,
14 Vernon Street, Worcester, Mass..

Yearly subscription: In United States $2,50
In Foreign Countries $3.00
Single copies ..... 5 cents.
Advertising rates on aplication.

AMERIKOS LIETUVIS
Savaitinis laikraštis, eina ketvergais, leidžiamas

per

M. PALTANAVIČIA,
14 Vernon Street, Worcester, Mass..

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose $2.50
Kitose valstybėse $3.00
Pavieniai egzemplioriai ..... 5 centai.
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš augšto.

Enterned as Second Class matter September 29, 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

1924 METĄ PALYDINT.

Štai, jau baigiame seną metą, kurį rodosi, dar visai neseniai pradėjome. Pratlėdami mes jį, palydėjome pirmesnius ir užmiršę viską, kas juose nutiko musų laimėms ir nelaimėms, sveikinome vienas antrą, ir vieni kitiems linkėdami visokių laimių, pradėjome naują, tikėdamėsi daug ko užgyvent kaip savo privatiškame, taip ir visuomeniškame gyvenime, dėjome daug vilčių ir veik kiekvienas linkėjome, idant naujai pradedamas metas butų laimingas ir pasekmingas.

Ir štai, tą patį metą, kurį neseniai pradėjome su daugeliu vilčių ir gerų norų, lydime jau į praeities ir užmirštes kapus, kaipo atgyvenusį savo laiką daiktą, nė kam daugiau nereikalingą, idant jo vieton pastačius kitą, naują. Atgyveno jis pas mus savo laiką nors ir ne visai trumpą, vienok tas laikas pro mus taip greitai prabėgo, kad ir nepajutome kaip visos šio meto dienos, giedrios ir ukanotos, kaip šešėlis praslinko, ir apart to, jog mus padarė vienu metu senesniais, vienu metu mus pastatė arčiau grabo, rodosi, nieko daugiau mums ne suteikė, jei tikrai atsižvelgus į jo numintą takelį, reiktų pasakyt kaip dideli vaisiai mums nuo jo teko.

Privatiškame gyvenime per šį metą daug kas pas mus atsimainė, daug ko nutiko ir vargiai atrasime tokius namus, kuriuose kokia permaina, didesnė ar mažesnė nebutų įvykus. Vargiai atrastume žmogų, kuris galėtų tikrai pasakyt, jog šis metas jį bent kuom butų ne palytėjęs ir šį ar tą jo atminčiai butų nepalikęs. O tų atminčių besibaigiantis metelis žmonėms paliko daug ir labai įvairių. Ne užsimokės čia minėt visus pasisekimus, kadangi tai smulkmenos, apeinančios tik pačius laimėtojus, jei taip galima išsitart. Kas kita yra su pralaimėjimais, kurių skaitlius kaip paprastai taip šiuosmet, viršija laimėjimus. Ne vienam žiauri giltinė išplėšė mylimą šeimynos narį, giminę ar gerą draugą; ne vienam reikėjo palydėt sveikatą; ne vienam parsiėjo nukentėt medėgiškai, iš ko susidarė didelė skriauda, kurią jau niekas ne atlygins. Tai stambesnieji pralaimėjimai privatiškame gyvenime, apie smulkesnius nelieka minėt, kadangi tų yra daugybė ir kuriuos galima greičiau užmiršt, bent ne taip skaudžiai jie palyti musų gyvenimą.

Viešame gyvenime žmonės bėgyje šio meto, rodosi užgyveno labai mažai ir laimėjo nežymiai, tačiaus nuostoliai ir čia matosi daug didesni ir žymesni. Bedarbės žmones vargino kaip ir pernai varginusios, o dėl bedarbių, dėl stokos uždarbio, daugeliui ir su pragyvenimu buvo gana skupu. Vienojkitoj vietoj buvo iškilę straikai, idant iškovojus geresnes salygas, bet didžiumoje straikai buvo pralaimėti, ir žmonėms, juose dalyvavusiems, parsiėjo nukentėt, o jei kur laimėta šis-tas, tai buvo laimėjimas tik teorijoje, gi praktikoje jie nieko žmonėms nedavė, dargi straiką vedusiems darbininkams padarė nuoskaudą, nes kas jų laimėta iš vieno galo, tas pralaimėta iš kito galo, gi priskaičius tą laiką, per kurį straikuota, ne turint darbo ir už jį atlyginimo, gaunama didelė skriauda.

Kitoje vietoje viešame gyvenime žmonėms parsiėjo daug nukentėt iš pusės besažinių žmonių, nuolat spekuliuojančių svetimais jauslais. Toki besažiniai, į šaikas susiviję, sunkė kaip sunkę iš žmonių paskutinius syvus, plėšiant kaskart vis didesnes kainas už mažiausį daiktelį, kurį žmonėms reikia pirktis už savo dviem rankom pelnytą skatiką. Pasidėkavojant tokių besažinių mahinacijoms, šiuosmet keliais nuošimčiais viskas brangiau negu kad buvo pernai, ir todėl čia žmonėms pasidarė žymesnė skriauda, nes bedarbių sunkiais laikais parsieina dejuot dėl nepakeliamos gyvenimo naštos. Pramoninkai irgi žymiai nuskurdo per šį metą, nes spekuliantai ir jiems užkrovė sunkesnę naštą, privertė pirkinius brangiau apmokėt, o jiems branginant viską, šie atsisakė nuo daugelio dalykų, ir visi tie, kurie per langus žiurėdami laukia laimės, turėjo lygiai nukentėt. Tokiu budu visi tie, kurie prisipirko namų ir automobilių, išmokėjimų išlygomis, neturėdami įeigų, dejuoja irgi, nes pirkinius turi išmokėt, o čia įeigos susisiaurino taip, kad jų nėra iš kur laukt.

Visuomeniškame musų gyvenime šis metas irgi nieko gero ne palieka. Išeivijoje musų buvis ne pagerėjo nė mažiausiu nuošimčiu, ir koks jis buvo pernai, tokį jį mes turėjome ir per šį metą. Nesutikimas klestėt pasilieka kaip klestėjęs pernai. Draugijinis gyvenimas nuskurdo labiau negu pirmiau jis buvo nuskurdęs. Laikraštijoje niekas ne pagerėjo. Visur, kur tik žvilgsnį mesime, matysime viską murdantės tuose pačiuose dumbluose, kuriuose išeivių gyvenimas murdėsi pernai, prie jokių geresnių santikių ne priėjus, nėgi mėginus kam prieit. Turėjome seimus, suvažiavimus ir konferencijas, bet viskas tas likosi tik teorijoje, praktikon nieko ne įgyvendinus.

Metus žvilgsnį užjurin ir mintimis apsistojus mųs tėvynėje Lietuvoje, visuomeniską gyvenimą ir ten atrasime taip pat nelemtą kaip ir išeivijoje. Ir ten vieni nesutikimai, vienų kitus niekinimai ir žeminimai, vienų kitiems už akių bėgiojimai, per šį metą klestėte klestėjo, gi jo išnaikinimu, rodosi, niekas nė nepamanė rupintis. Beto ten prisiveisė dar ir blogesnių dalykų. Padaugėjo žudystos, vagystos, ir kitokios niekšystės, nuo kurių Lietuva seniaus buvo daug liuosesnė.

Valstybiniame gyvenime šis metas irgi nieko nedavė. Opiausis Lietuvos dalykas, Vilniaus atvadavimas, pasilieka kaip buvęs, nekliudytas, ir todėl Vilnijoje gyvenanti lietuviai paliekama savo nelemtam likimui, tam pačiam, su kokiu jie turėjo skaitytis ir šį metą pradėjus. Klaipėdos krašte dalykai taipgi ne suspėta sutvarkint, kaip reikia, dėlko kilą žmonių nepasiganėdinimai. Rods, tam buvo priežastys, vienok jos turi but skaitomos šio meto palikimu musų gyvenime. Ant galo netekimas musų tarpe vieno kito prakilnaus žmogaus, kaip profesorius Buga ir keliatas mažiau žymesnių, šį metą baigiant mus verčia pasakyt, jog šis metas mums iš gerosios pusės nieko nedavė, gi iš blogosios pusės jis mums davė daug.

Todėl palydime šį metą į užmiršties kapus be gailesčio, ir atsisveikindami jį, sakome: Keliauk nuo mųs, mums nieko nedavęs to, kas paliktų tave musų atmintyje ilgesniam laikui!

Antri lietuvių priešai

Pirmiau lietuviai sau priešais turėjo lenkus, bet pastaruoju laiku jie susilaukė naujus priešus, tai vokiečius, su kuriais jie turi daug vargo Klaipėdos krašte ir dar Vokietijos valdomoje Lietuvos dalyje. Jau keliatą kartų pirmiau minėjome kaip Telžės teritorijoj lietuviams reikia kartas nuo karto kovot už savo tiesas, bet tai dar ne viskas.

Pastaruose numeriuose Tilžėje einančio laikraščio "Naujas Tilžės Keleivis" skaitome kaip vokiečiai ėmėsi boikotuot Tilžės Giedotojų Draugijos rengtą vakarą, kuriame turėjo but koncertas ir vaidinimas. Vakarui artinantės, vokiškas laikraštis "Niederunger Tageblatt" patalpino šiokį boikoto straipsnį: "Vilkai Pakalnės apskrityje... rods, vilkai ne keturkojai, bet vilkai, kurie dar pavojingesni, nes tai vilkai avių kailiuose, slankioja Pakalnės apskrityje. Jie per ilgus metus slinko per Nemuną ir galiaus Tilžėje susisuko sau tvirtą guolį. Yra tai pasiuntiniai lietuviškų, išdidusių idėjų, didžiojo lietuviškumo draugai, kurie Giedotojų Draugijoje susišaukė burį, idant iš ten keliaut į aplinkes didžiausį lietuviškumą piršt žmonėms. Šitai savaitei jie pasirinko Kaukėnus. Atsargiai, vokiški kaukėniškiai! Tokiems vokiečiams neleistina lankyt šį lietuviškosios Giedotojų Draugijos susirinkimą. Apsimetę jie, buk jie veikią meno darbą, jie dirba vien didžiojo lietuviškumo darbą. Tų vokiečių, kurie lankys šį lietuvių susirinkimą, vardus paskelbsime viešam išpeikimui. Yra žinoma, jog Pakalnės apskrityje yra kelios šeimynos, kurios slaptai šelpia didžiojo lietuviškumo knisimo darbą. Dabokite tokių žmonių pirštus!"

Pasekmėmis šitokio viešo boikoto, buvo tai, kad lietuvių rengtame vakare įvyko trukdymai, iš vokiečių pusės. Buriai išdykusių berniokų susirinkę apstojo salę ir eilėmis sustoję, kėlė trukšmus, garsiai rėkdami ir dainuodami vokiškas dainas, privertė daugelį vakaran atsilankusiųjų, grišt nuo salės, nes berniokai koliojo kiekvieną šlykščiausiais žodžiais, kokius jie tik galėjo prisimint. To ne užtenkant, jie pradėjo karpyt elektrą vedančias vielas, ir todėl daug kartų užgeso žiburiai. Bartasi su salės savininku, pasikviesta policiją, bet nieko tas negelbėjo, ir vaidinimą parsiėjo baigt pasižibinant kišeninėmis lempukėmis.

Taip tai elgiasi "kulturiškieji" vokiečiai, lietuvių žemėje, tie patys vokiečiai, kurie neseniai tik kulturos žmonėmis vadinosi. Iš darbų savo betgi pasirodo jie tokiais "kulturnešiais" kaip ir kiti, kurie mėgsta tik jodyt ant kitų sprandų, nepripažįstant jokių tiesų paverg tiems, kuriuos jie mano tinkančiais tik jų "kulturos" jungo vilkimui.

Dėl naudojimosi Nemunu.

Neseniai Rusija įteikė Lenkijai notą, kurioje reikalavo, idant Lenkija leistų Rusijai Nemunu plukdint sielius. Lenkija į tai ilgai nieko ne atsakė, ir tik dabar per savo atstovą Maskvoje paaiškino Rusijos valdžiai, kad Nemunu naudojimasis paeina nuo Lietuvos. Lietuva ne vykdanti Klaipėdos su tarties ir tuomi trukdanti sielių plukdymą Nemunu netik Rusijai, bet ir Lenkijai.

Kad nuo Lietuvos paeina naudojimasis Nemunu svetimiems, tas teisybė, tik blogai, kad Lenkija šiuomkart nutyli vieną dalyką, o nutyli ji tai, jog reikiant gaut Lietuvos sutikimą ir leidimą, pirmiausia reikia su Lietuva susitaikyt. Kol tarpe Lietuvos ir Lenkijos nėra taikos ir ne panaikinta karišKas stovis, Lietuva negali leist lenkams Nemune maudytis su savo sieliais. Ir todėl butų buvę labai teisinga, jei šiuomkart Lenkijos atstovas Maskvoje butų pasakęs, jog Lenkija negali Rusijai leist naudotis Nemunu, kol jis nėra su Lietuva padarius taiką.

Šliakio byla.

Skaitytojams pamenama, kaip kunigas Garmus patraukė teisman "Sandaros" redaktorių Šliakį, už patalpinimą vienos korespondencijos iš Cambridge, Mass. kurioje kunigas Garmus buvo įžeistas.

Byla nusitęsė net ikišiol ir pradžioję Gruodžio ji likosi iškelta Superior teisme, susirinkus dvylikai prisaikintų teisėjų. Išklausinėjimas tęsėsi per kelias dienas ir galiaus prisaikintieji teisėjai užsidarę savo salėn, nesusitaikė dėl nuosprendžio. Pirmame balsavime šeši jų balsavo už Šliakio apkaltinimą, ir šeši prieš apkaltinimą. Negavus pasekmių pirmu balsavimu, balsuota antru kartu ir prieš apkaltinimą Šliakio vienas balsas gauta daugiau, reiškia, vienas teisėjų perėjo Šliakio pusėn.

Bet tuomi byla nesibaigė, kadangi reikalinga, idant prisaikintieji teisėjai išduotų savo sprendimą vienbalsiai, apkaltinant ar išteisinant. To ne atsiekus, teismas paleista iki 19 dienai Sausio, kol susirinks nauji prisaikinti teisėjai

Suprask.

Suprask, lietuvi, mielas broli,
Ir Rusijos rojaus negeisk.
Jei savo kraštui tu nedirbi,
Tai niekados jo ir neteisk.
Suprask, kad tavo brolių laimė
Tur prie širdies arčiaus stovėt;
Ir jei matai ką tokio blogo—
Stengkis prašalint jiems padėt.
Kaip tu, taip ir jie to nenori,
Kad vergais visą amžių but,
Nes jie ten dirba kiek tik gali,
Kad šalyj skriaudos greičiaus žut'...
Nors daug klaidų esi padaręs,
Bet stengkis jas dabar taisyt;
Dirbk dėl savo tikros Tėvynės,
Kol nauda bus iš to matyt.
Tuomet nereiks jieškotie rojaus
Po juodus Rusijos kampus
Kaip mųs tikri Tėvynės sunųs
Darbe ir dvasioje pabus. **J. S. Galutis.**

Nevykęs dalykas.

Nors pas mus yra labai daug nevykusių dalykų, bet iš visų kitų bene bus vienas nevykęs labiausia. Tokiu dalyku yra tai tikrinimas ką reiškia tylėjimas, ir todėl labai tankiai reikia abejot apie tokių tikrinimų teisingumą, nes jis yra perdaug atsiduodantis neteisybe.

Taip, mes susitinkame beveik visur su tikrinimais, jog tylėjimas reiškia sutikimą, pripažinimą, pritarimą ir net patvirtinimą. Kartais net ir labai drasiai pasakoma: "Kad tyli tai sutinka", arba: "Kad tyli, tai pritaria".

Mes kaip tik butume kitokios nuomonės apie tylėjimą ir jį skirtume nuo "sutikimų" ir "pritarimų", ypatingai žinodami, kad tylėjimas reiškia ir nepaisėmą, ir ignoraciją, ką rimti žmonės visuomet išreiškia tylėjimu, ne atsiliepimu. Todėl labai ne išmintinga tikrint, jog tylėjimu galima pritart arba sutikt, ir geistina butų, idant šis neteisingas sprendimas butų prašalintas. Juk turbut nėra niekur įstatymo, kuris leistų priskaityt žmogaus balsą, kuomet jis ne balsuoja, o jei tas atsitinka nelegališkai, tai skaitoma prasižengimu iš tos pusės, kurioje tokia suktybė padaryta.

Ar pas mus ne praktikuojama panaši suktybė, kuomet balso nepridėjimas, tylėjimas, imama už sutikimą ir pritarimą?

Naujas laikraštis.

Gavome pirmą numerį naujai pradėjusio eit savaitraščio "Aidas" (989 East 77 Street, Cleveland, Ohio). Laikraštis eina ketvergais. Susideda jis iš didelio formato keturių puslapių, leidžiamas Amerikos Darbininkų Apšvietos Draugijos, kuriai šis laikraštis skiriamas organu.

Yra tai laikraštis, leidžiamas taip vadinamų "baltrušaitinių" radikalų, nesutinkančių nė su socialistais, nė su kraštutiniais komunistais. Apart netikusio antgalvio, šiaip laikraštis išrodo neblogai, bet naudingo jame nieko nėra. Kelios žinios, vienas-kitas erzinantis straipsnelis, keli nevykę juokai, tai ir viskas. Musų gyveniman jis nieko ne įneša, apart naujų zurzėjimų savo politiškiems priešams, o iš tų zurzėjimų pasekmės mums jau žinomos, nes jie yra mums paprasti nuo pastarųjų kelių metų.

Beto dar mes tikime, jog šis laikraštis ilgai ir negyvuos, kadangi laikraščių gyvenimas šiais laikais, kad ir įsigyvenusių, yra labai skurdus, o jau apie įsigyvenimą naujų, kalbos but negali.

Derybos dėl rubežiaus.

Susitarus, Lietuvos ir Vokietijos tam tikra komisija apvažinėjo Lietuvos pakraštį, apžiurint kuriomis vietomis reiktų nustatyt rubežių tarpe Lietuvos ir Vokietijos. Komisija atlankė Smalninkus, Rusnę, Nidą, Tilžės tiltus ant Nemuno ir kitas vietas. Iš Lietuvos pusės komisijoje dalyvavo buvęs vidaus reikalų ministeriu Žalkauskas ir atstovai iš valdininkų sąjungos, pirklybos ir žvejonės sąjungų. Rusnėje komisijai atsilankius, apžiurėta manomas rubežius nuo Nidos į pietus 4 kilometruose, kur sueina rubežius Klaipėdos ir Fischhausen. Apkeliavimas baigėsi prie Geldapės apskričio ir lenkų demarkacijos linijos.

Apžiurėjus vietas, dabar komisija derasi dėl pasiulytų vietų, kuriomis turėtų but pravestas rubežius. Kada derybos pasibaigs ir abiejų pusių valdžių liksis užtvirtintos, tada ant pravesto rubežiaus bus sustatyta stulpai, su Lietuvos ir Vokietijos valstybių herbais.

Teisybė, juokai...

"Garsas" talpina lietuviškai verstą laišką, kurį kasžinkas (ne pasakyta kas) rašė iš Lietuvos siuntęs milijonieriui Rockefeleriui. Laiško autorius pirmiausia milijonieriui linki praleist daug laimingų naujų metų, linki jam liktis Suvienytų Valstijų prezidentu ir paskui su visa šeimyna sulaukt daug visokių laimių.

Bet klausimas, kas tą žmogų pagundė tokį laišką rašyt žmogui, kuris sėdi kitokiame negu laiško autorius suole? Nugi noras pasiskolint šimtą tukstančių doliarių (ar litų) tik vienam metui, kuriams praslinkus, jis viską atiduosiąs. Paskolos gražinimas gvarantuojama tuom, jog jis dar yra jaunas, tik dvidešimts septynių metų amžiaus ir turi pasirinkęs vest už pačią labai turtingą moterį, kurią jam tėvai vest dar neleidžia, bet jis turi viltį ją visgi vest, o kaip ves, tai paskola tuojaus bus galima gražint, nes jo busianti pati lavinasi giedojimo ir busianti didelė dainininkė, o už dainavimą turbut uždirbsianti didelius pinigus, kuriais bus galima gražint paskola. Ant galo prisimenama, kad jei Rockefeleris negalėtų paskolint šimtą tukstančių, tai bent kad pagelbėtų tokia suma, kokią jis išsigali.

Laiškas kaip tonu taip ir kalbos silpnumu yra labai "mizernas". Iš jo reiktų spėt, jog jo autorius biskį serga, nes sveikas budamas visgi nedrįstų su tokiais savo reikalais kreiptis prie nepažįstamų žmonių, į tolimą šalį, ir turėdamas taip kvailą gvaranciją paskolos gražinimui.

Suvienytose Valstijose prasidėjo didelis grudų išgabenimas į užrubežius, ir kas kart jis vis didinasi. Pirkliai tikisi pelnyt daug milijonų doliarių, gi spekuliantai skubina kelt kainas ant valgio produktų, aiškindamiesi, jog dėlei grudų išgabenimo jaučiasi stoka reikalingiausio produkto —miltų. Tuom patim kartu, kitoje pusėje, fabrikantai visur mažina darbininkams algas, aiškindami, jog viskas atpigo ir todėl galima gyvent su mažesnėmis algomis.

TRANSJORDANIJA.

Transjordanija, kaip pats vardas aiškina, yra nuo mųs kitoj pusēj Jordono upēs. Yra tai Versaliaus taikos pagimdyta nauja monarkija, Arabijos teritorijoje, tikrenybēje vienok priklausanti Anglijai.

Transjordanija yra tai nauja, tik po pasaulinei karei atsiradusi, ir pasauliui beveik nežinoma, mažytē imperija, kuri, sakoma, klaidina kiekvieną, kuris pažiuri į žemlapį. Žmonēmis ji apgyventa taip retai, jog gyventojai gyvena vienas nuo kito 500 mylių atstume, iš ko aišku, jog žmonių ten gyvena labai mažai. Arabai Transjordaniją vadina savo karalija, ir niekam kitam ją savintis neleidžia.

Naujų valstybių tvērimas yra labai lengvas darbas. Suvažiuoja vienon vieton keliatas, ar keliolika žmonių, atstovaujančių "pasaulį valdančias" valstybes, biskį pasiginčijo, paskui pasimē žemlapį, įsižiurējo kokią upę, ar kalnelių juostą, sulyg tų pabraukē paišiuku, ir valstybē jau sutverta. Tai svarbiausis darbas. Likęs darbas eina daug lengviau, nes reikia tik atspaust naują žemlapį, paišiuku užbrauktą žemēs dalį atspaudinant kitokiu dažų, paskui tokį žemlapį reikia pakabint ant sienos, idant į jį žiurēdami žmonēs priprastų prie naujos valstybēs spalvos ir vardo, tai ir viskas kas reikalinga naujų valstybių sutvērimui.

Sutveriant Transjordanijos karaliją, darbas buvo taipgi labai lengvas. Jos teritorija, gulinti į rytus nuo Jordono, kelių mylių atstume nuo Jaruzaliaus, ji yra sklypu tarpe Anglijos kolionijos Palestinoje, ir Arabijos tyrų, kartu rubežiuose su Francuzijos kolionija Sirijoje. Transjordanija pavadinta nepriklausoma valstybe, manant, jog ji pasiliks tokia amžinai. Sostinę jai paskirta mietą Amman, kuris nuo daugelio metų skaitēsi sostine muzulmonų, kada tai buvusi tēvynē garsiojo Amono, kurio ainiai jį pramanē Rubath Ammon; per jį tekantis upelis vadinamas jo senuoju vardu — Nahr Ammon.

Toje vietoje kartą buvo sostinē vienos grekiškos republikos—Decapolis. Ptolomeus Philadelphus ten buvo įsteigęs savo sostinę ir ją pavadinęs Philadelphia. Vēliaus atvykę rymionai su kryžeiviais, apvaldę ją, pavertē savo sostine. Vēliaus atkeliavę kiti atējunai, apmušę rymionus su kryžeiviais, juos išvijo ir patys ten apsigyveno, ir taip ta žemē ējo iš vienos valdžios kiton, net kol ją apvaldē arabai.

Miestas Ammon, visa savo išvaizda yra panašus miesteliui Bisbee, Arizonos valstijoje: turi dvi ilgas gatves, per vidurį tekantį upelį, su nedideliais nameliais abiem jo pusēm, keliatą krautuvių ir stačius takus, vedančius į kalnus už miesto.

Viena ilgujų gatvių, vyniojasi apie augštoką kalną, kurio viršuņēje seniaus buvo didelis, grekų įrengtas kalējimas, bet šiadien jo vietoje riogso tik kruva griuvēsių. Viduryje miestelio, arti muzulmonų šventynēs, stukso griuvēsiai, savo laiku rymionų statyto teatro. Toliaus kelias pasisuka link akmeninio tilto ir veda per griuvēsius buvusio amfiteatro, taipgi rymionų statyto; griuvēsiai dar gana aiškųs, nes daugelis akmeninių suolų, vergų iškaltų, užsilikę gerame stovyje, tik kai kurie pusiau perlužę, ar tyčiomis permušti. Per šiuos griuvēsius perējus, kelias išeina iš miestelio rubežių, ir išnyksta tyruose.

Akmeninis tiltas yra labai senas; nors nežinia kada jis statytas, tai vienok jo senumą liudija duobēs, akmenuose žmonių kojomis išmintos.

Arti jo buvusio amfiteatro griuvēsiai, mēnulio apšviečiami, nakties metu darosi kokia tai senujų neramumų liekana. Jo plyšiuose nakties metu girdisi šimtai įvairių balsų, išeinančių iš visokių gyvunų žiočių. Nekas tiems balsams nesipriešina, tik šunias, griuvēsius apibēgdami, amčioja kokiu tai nepasiganēdijimo balsu.

Amfiteatro apgriuvusiose galerijose, iš kurių rymionai savo dienose ramiai žiurējo į gladiatorius ir lenktynių sportus, šiadien laipioja ožkos, skabindamos iš augščiau nusidriekusias augalų šakeles.

Ne toli nuo šių griuvēsių yra dvi kavos sankrovos, ties kurių durimis guli keliatas didelių marmuro šmotų, ant kurių prisēda praeinanti beduinai (keleiviai), idant valandēlę pasilsēt. Marmuro šmotai, matyt, čia atvilkti iš grekų metrapolio.

Praeities valstybē užsiliko iki šių dienų, bet jos valdonai seniai jau išmirē, ir niekas juos šiadien ne atmena. Tik buvusi galinga valdžia, Ammon miestelį pasiskyrus sostine, dar ne pamiršta, nors jos buvimas tik praeičiai priklauso. Ne išnyko taipgi kaikurie ir vietinių gyventojų, ypač pas arabus paprotis lošt šahmatais. Šiadien ten arabai vakarais beveik vien tik tuom lošiu ir užsiima, kaip kad užsiimdavo jie prieš keliolikā amžių. Tyruose gyvenantieji kartais atkeliauja į Amman, lyg nuobodulio verčiami. Atkeliavę jie išsigeria kelis puodukus karčios kavos, išruko vieną ar porą pypkių tabako, ir vēl keliauja į tyrus, į savo buveinę.

Žemlapis arabams nereikalingas.

Tyruose gyvenanti arabai, beduinais vadinami, gyvena šetrose, ganydami pulkus ožkų ir dvikuprių. Kuomet metų laikas mainosi, beduinai susivynioja savo šetras ir savo gyvulius varosi toliau, patogesnēn, šiltesnēn vieton. Jiems nesvarbu kurią dalį jų tyrų Europos diplomatai vadina karalija ar republika, beduinams vistiek. Jie ne pažįsta jokių žemlapių, nes jiems jie nereikalingi. Žinoma, jei Europos diplomatai pareikalautų nuo jų mokesčių, tada butų kas kita, tada, be abejonēs, jie sužinotų ir tai, ką karalija reiškia, o prie tokių aplinkybių, reikia manyt, Europos diplomatams išdulkētų ir Transjordanijos karalija, nes beduinai greitai juos pertikrintų, su kuom reikalą jie turi, ir kam reikia rupintis ne savais reikalais.

Dabartinēs Transjordanijos valdonu yra emiras Abdullah Ibu Hussein. Jo rumas yra toks koks buvo jo pratēvių: susideda iš daugelio sudedamų šetrų, išstatytų laukuose, tyrų plote, kurias galima perkelt patogesnēn vieton, metų laikui keičiantēs.

Automobilium į Ammon galima privažiuot iš Jaruzaliaus, kelionēje sutrunkant penkias valandas. Tolimų Europos valstybių keleiviai (turistai) Transjordanijoje vietinių gyventojų sutinkami ne apykantos akimis. Kas tik įkeliauja Transjordanijon, turi greitai užmiršt visas savo valstybēs tiesas, nes Transjordanijoje jų niekas nepaiso.

Kelionē iš Jaruzaliaus į Ammon, eina kloniais, greta Jordono upēs. Dešinēje pusēje matosi reginys Mirusių jurių, paskui kelias pasisuka į lygumas, per kurias bēga tiesiok į Jericho.

Nuobodi kelionē.

Važiuojant kloniais, kurie yra 1200 pēdų žemiau jurių paviršiaus, prisimena bibliškas heroizmas Jozue, liepę saulei sustot. Galas tilto per Jordoną, uždarytas tam tikra barikada ir dabojamas kareivių sargybos, kuri sulaiko keleivius. Kol telefonu ne bus gaunamas iš Ammon stovinčių šetrų leidimas, keleiviai automobiliuose ir europiškuose drabužiuose, nebus leidžiami keliaut kiton Jordono pusēn.

Nuo Jordono eina augštumos ir už jų lygumos derlingos žemēs. Į šias lygumas emiras Abdulah, su savo budomis persikelia žiemos sezonui prisiarinus, bet retai kada jis pereina teritoriją, kuriai Anglija turi mandatą. Vasaros sezonui prisiartinant, emiras vēl keliasi į tyrus. Taip kilnotis jis turi, idant nuduot tikrą arabą, nes be tokio nudavimo, beduinai jį nudētų, kaipo žmogų, paniekinusį savo prosenių papročius.

Keliu eina buriai dvikuprių, ant kurių joja ginkluoti arabai; apsiginklavę jie ilgais šautuvais, kurių galai, per pečius kišoja augščiau jojikų galvų. Kurie turi žemę, tie laukuose dirba prie javų auginimo, gi kurie dirbt ne pajiegia, tie ant kalvų gano kaimines ožkų. Abelnai, su mažu išēmimu, Transjordanija yra tyrai, kurių gyventojai, kiekvienas yra savo sargu arba policistu.

Neseniai tam tikri darbininkai pradējo darbus prie apvalymo rymionų amfiteatro griuvēsių. Emiras Abdulah nemano amfiteatrą atitaisyt tokiu, kokiu jis buvo, kuomet rymionai valdē Ammoną, vienok jis nori pašalint liuosuosius griuvēsius ir juose susirinkusiems įvairius brudus. Pabaigus darbus prie amfiteatro, panašiai bus apvalyta ir viduryje miesto apgriuvusi muzulmonų bažnyčia (Mešetti). Kiti darbininkai valo miesto gatves, ir platina jas.

Anglijos pastangos.

Ammon yra stotis prie geležinkelio, bēgančio į Hedgagą, kuriuomi naudojamasi kelionēje tarpe Damaško. Valstybē betgi neturi pinigų ištaisymui ir palaikymui viso to, kas valstybei reikalinga. Visa Transjordanijos valstybē apima plotą 16000 keturkampių mylių, turint 400,000 gyventojų, priskaitant ir tuos, kurie kilnojasi iš vienos vietos, į kitą. Valstybēs palaikymas per metus parsieina 1,040,000 doliarių, gi valstybē įeigų per metus surenka tik 500,000 doliarių. Nepriteklių padengia Anglija, ir tokiu budu Transjordanija, nors yra arabų teritorija, Sirijai priklausanti, bet kas metai vis daugiau Anglijai prasiskolina ir tuom ji darosi Anglijos nuosavybe.

Transjordanija yra prieglauda visų artimujų valstybių ištremtinių ir pabēgēlių. Visų artimesniujų valstybių prasižengēliai, naktims bēga salptai į Damšką ir kitus miestus, kurie yra Francuzijos protekcijoj, ten pasisamdo dvikuprius ir tais leidžiasi kelionēn per tyrus, ir kelionę baigia Transjordanijoje. Tokiu budu Ammon, Se Salt ir kiti didesni miesteliai, pilni pabēgēlių iš francuzų kalējimų. Ne visi pabēgēliai yra užtektinai apsirupinę pinigais, todēl tokiems parsieina jieškot pagelbos. Neturtingų pabēgēlių gelbējimu užsiima draugija, vadinama "Pabēgēlių Brolija". Šita draugija susideda iš poetų, pirklių, rašytojų, studentų, advokatų ir tam panašių žmonių, abiejų lyčių.

BETLEJUS XVI AMŽIUJE

Kalēdų šventēje viso pasaulio krikščionys mini Betlejų, kuriame, sulyg šventraščio, gimē Kristus. Ne prošalį bus prisimint apie tą Betlejų, kaipo krikščionims svarbų miestelį, kaip jis seniaus išrodē. Šešioliktame amžiuje rašytojas Hans Breuning Strasburge išleido knygelę, kurioje aprašyta Betlejaus stovis. Kuomet Breuning lankēsi Betlejuje, rado jis mažytį miestelį, susidedantį iš paprastų bokužių, be jokių murinių namų, be vartų ir kitokių aprupinimų.

Vietoje, kur buvo piemenų urvas, kuriame gimē Kristus, atrasta franciškonų dirbyklos daržinē, ir daili bažnyčia, statyta dar karalēs Elenos. Bažnyčia buvo labai augšta švininiu stogu. Sienos iš vidaus papuoštos išdrožtais paveikslais, primenančiais biblišką istoriją. Stogą laikē 50 marmurinių stulpų. Dešinēje pusēje stovējo akmeninis aukuras, ant kurio kaip sakoma, Kristus buvo paaukautas Dievui, gi kairēje pusēje altorius, kurio vietoje Trįs Karaliai Kristui aukavo savo dovanas (auksą, myrą ir kodylą). Čia pat ant akmens pastatyta stovyla kunigo Simono, imančio į rankas mažytį Kristų; sakoma, jog šitą stovylą ne dirbo žmogaus rankos; ji pati ant akmens atsiradusi. Nuo šio altoriaus eina dvejos durys, už kurių buvo koplyčia su marmurinēmis durimis. Koplyčioje, prieš įējimo duris stovējo altorius, kurio vietoje gimęs Kristus. Nuo altoriaus dešinēn pusēn stovējo ant dviejų stulpelių marmurinis prakartas, kokiame Kristus buvo paguldytas; ties prakartu degē trįs lempos.

Nuo šios bažnyčios visai arti yra klonis, kuriame, sulyg legendų, piemenai ganē gyvulius. Klonio viduryje atrasta griuvēsiai sugriuvusios bažnyčios, kurią buvo pastačius ta pati karalē Elena. Į pietus nuo Betlejaus buvo šaltinis, uždarytas sunkiomis ir užanspauduotomis durimis, augšta, akmenine tvora aptvertas ir vartais uždarytas daržas, pilnas vaisinių medžių, su prudeliu viduryje. Sakoma, jog šis daržas buvęs karaliaus Salemono pasilsio vieta.

Franciškonai Bermingui pasakojo, jog netoli Betlejaus yra loma kreidinēs uolos, kurioje nuo žydų karaliaus Herodo slēpēsi šventoji Marija, su mažuoju Kristum. Paprasta uola virtusi kreidine todēl, kod šventajai Marijai ten slepiantēs ir Kristų žindant, iš kruties nutiško pora lašų pieno. Dabar tos uolos šmotelį sutrynus ir atskiedus bent kokiu skysčiu, gaunama tikras pienas... Tokiu pienu tankiai maitinąsi ten dabar ne vien krikščionys, bet ir turkai, ir maurai, ir arabai, ir daugelis kitokių.

Aš bemokslis.

Linkiu, trokštu, kad dainelēs
But suprantamos visiems—
Kaip sesutēms daininінkēms,
Taip ir karžygiams jauniems.
Aš padangēms neskrajoju,
Kaip audružē nesiaučiu
Ir dainelę iš to audžiu
Ką matau ir ką jaučiu.
Aš bemokslis, vargšas žmogus
Ir svajot taip negaliu
Rinkau gijas, lankoj pjaudams
Atolēlį dalgeliu,
Ir jautelius pasijungęs,
Glaudžia vagą prie vagos;
Audžiu dainą—pasiekt mokslo
Neturēdamas progos....

J. S. Galutis.

Baltimore, Md.

PAVASARIS.

Baigēsi karšta vasaros darbo diena. Paraudusi saulē jau slēpēsi už kalnų. Vēsus pietų vējalis gaivino įkaitintą žemelę. Ten pat ant horizonto plētēsi juodas debesis. Aštri žaibo juosta sklaidē jį skersai ir išilgai. Retkarčiais girdējosi griaustinio trinkējimas.

Liuliuojančioje rugių jurēje dar kilnojosi įvargusių pjovējų nugaros. Nepuošē jų veidų džiaugsmas. Per ištisą dieną deginamo kaitrių saulēs spindulių, jie be poilsio nardēsi daugybēje rugių, kilnodami viršun ir leisdami žemyn supjautus rugių pēdus. Ir dabar besiartinant vakarui, nenustojo nuo jų veidų riedēt prakaito lašai; darbas dar smarkiau ējo, nes visus baugino besiartinanti audra.

Piemenukai jau varēsi namo savo bandą. Ir jie šiadien nelinksmi; nerimstanti banda ir kaitrųs saulēs spinduliai labai juos nuvargino. Vieni jų tyliai šnekučiavosi apie rytojaus darbelius, kiti taip sau pliuškējo botagais per grumstuotą dirvą. Vienas šalē eidamas kramtē likučius sudžiuvusios duonos trupinēlius. Jo kaimynas putē birbynę, kuri klausydama jo pirštų, tai laukinio paukščio rēksmu, tai suspaustu tarškējimų, liejo ji sielos vargus.

Tik štai sugaudžia bažnyčios bokšte senas varpas. Jo banguojantis balsas, tai neramios audros verpetais, tai saldžiai dangiška meliodiją išliedamos po apielinkēs laukus, neša į karštos širdies brangią žinią...

Staiga nutruko piemenēlio birbynēs balsas... Drebanti pjovējų keliai, žemai susilenkia, suvargę rankos, paleidžia dalgius ir kįla augštyn. Jų širdžių plakimas susilieja su varpo bangomis, apkepę lupos siunčia giliausįjį "ačiu" tam kurs visą tą surēdē...

Viena iš bangų sujudino retežiais apkalto kalinio širdį. Ir jo veidas laikinai nusiblaivęs, ir jis nuilsusiomis akimis pažvelgē į dangų, iš kur per geležines langelio grotas ramybēs spindulys švystelējo į jo šaltą, baisų kalējimą...

Kitos bangos skrido į tolimus kaimus, į tamsias, surukusias bakužēles, visur nešdamas tą dangišką ramybę... Lai buna palaiminta ranka, kuri judina tą seną varpą! Ar ji balto, kaip beržas senelio, ar skaistaus kaip pavasario, jaunikaičio, —lai nepailsta! Lai nepergali ją juodi pasaulio verpetai, bet amžinai nusilenkia prieš ją, ir priešų daugybē tesutrupina jį...

Nutilo varpo balsai. Užsiliepsnoję vakarai lydējo pasislēpusią saulę, vakaro žvaigždēs atsiuntē pirmą spindulį rimstančiai žemei. Nutilo vējas. Pietuose pasirodę debesiai, pasislēpē už horizonto. Pjovējai su nušvitusiais veidais grįžo nuo sunkaus darbo. Jau pakalnēje matēsi juodos, mažos grintelēs, kur jų laukē saldus atilsis....

Visa seniai jau nutilo. Bedugnē žvaigždžių atsivērē ties kaimu. Auksinis mēno apšvietē miško viršunę. Pilki rukai, tarytum slēpdami savyje kašžinkokią amžinybę, sunkiai kabojo ant čia pat tekančios upēs. Ant jos krantų stovējo užsimąstę budberžiai ir gērējosi savo iškilminga išvaizda atspindančiame vandenyje. Žolēs dengēsi sidabro rasa... visa nutilo... Nuvargę darbininkai, opglobti miego sparnais, ramiai sau kvēpavo... Saldžiai miegojo paukšteliai, ilsēdamiesi savo lizduose. Miškas tyliai snaudē... Visa ilsējosi, visa miegojo.... Užmigo žemē....

Andrius Burkauskas.

PRO MIGLAS.

Jau slankioja per pievas ir dirvas liudnas ruduo, vystydamas pasaulį pilkų miglų čydra,po kuria nyksta laimēs ir džiaugsmo aidai ir varsos... Viską, viską apgobia ilgēsis ir nykumas — eina per dirvas, kur dar taip neseniai žydējo iškilnios gēlēs, bangavo aukso varpos, per laukus, kuriais traukia ilgi paukščių buriai, per girias, nuo kurių byra aukso lapeliai... Slenka, eina ir sustoja ties giliai užsimąsčiusiu ežeru—sustoja šiurpus, skaudus ruduo, ir, rodosi pats liudi kartu su gamta....

Uuu... uuu!....—rauda pasaulis, o miglos, pilkos miglos skleidžiasi aplink. Vazoje ant stalo miršta tyliai hryzantema.... Kaip sniegulēs beria savo suvytusius žiedelius vieną po kitam —atējo metas; norim ar nenorim—nubirs visos gēlēs...

O juk buvo pavasaris— skaistus pavasaris, pilnas gēlių ir saulēs skaisčių spindulių, pilnas paukščių dainų ir sidabro mēnulio viliojančių takų... Ir buvo laimē, viliojanti sielą, ir džiaugsmo buvo vienintēlio, auksinio, ir visas pasaulis buvo papuoštas skaisčiomis, saulētomis varsomis....

Bet ištikro audra, kuri drasko ir laužo viską pakeliu. Jos sukurys perbēgo per gyvenimą — sudaužē skaisčius laimēs rumus, o ten, kur buvo rami džiaugsmo vietelē, suvertē naują kapą... Nebuvo lemta... Toks buvo likimas—piktas, piktas likimas.... Ir vēl pilkas ruduo, vēl traukia ilgi paukščių buriai beribių žvaigždžių taku nežinomon tolumon, vēl byra nuo medžių oukso lapeliai ir vēl išnyko visos gēlēs, vasaros ir šiluma pasiliko vien tai mirties tuštumas ir pilkumas— pilkumas be galo, be krašto...

Taip baugu ir šalta, taip be galo gaila skaisčių saulēs spindulių ir ilgu, ilgu, ilgu!... Tyliai, liudnai šlama paežerēj sausos nendrēs ir seka tokią seniai girdētą pasaką...

Šlama — seka nendrēs apie laimę, likimą baltos žuvēdros, kuri gyveno žaliame ežero krante, nardēsi jo bangų putose ir augštai skraidē prie saulēs šiltų spindulių...

Šlama—seka nendrēs, kaip gyvenimas atsiuntē paežerēn piktą medēją—likimą, kurs peršovē žuvēdros baltus sparnus... Kaip skaudžiai suklykē ji, bekrisdama į ežerą....

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

Iš tulų laknų gyvenimo.

Ne seniai atsubuvusiame Europoje etimologų (laknų gyvenimo tyrinėtojai) suvažiavime pripažinta, jog peteliškės turi ypatybes, kuriomis besivaduojant jos moka atskirt augalų žiedų kvapsnį, atokiai nuo jų budamos. Peteliškės, mat, turi geriausią vuoslę, už visas kitas laknas, visame pasaulyje. Išrodytų lyg keista, kadangi peteliškės daugiausia minta medum ir gėlių žiedų nektaru, kuomet kitos laknos minta kitokiais dalykais, turinčiais stipresnį kvapsnį, negu nektaras.

Peteliškės turi keturis sparnus, apsidengusius žvyneliais, kurie yra panašus žvynams žuvų, gi jų kunas puošiasi įvairių varsų plaukeliais. Jų snapai gamtos pritaikinti tik čiulpimui iš žiedų saldžiųjų skysčių, ir nėra tinkanti kandimui nė badymui; peteliškės savo snapais gali tik skysčius gert, ir kaip tik atsiras pas peteliškę kokia kliutis, kuri neleistų gert skysčius, jai grumoja mirimas badu.

Įvairiose pasaulio dalyse yra įvairios ir įvairiomis varsomis pasipuošę peteliškės; jų papuošalų varsos paeina nuo gyvenimo aplinkybių, o kad jos visur yra pažįstamos, tad mokslininkai ir mažai jų paiso, palyginus su atyda, kreipiama į laknas, ar šiaip gyvunus, su kuriais susitinkama tik retkarčiais. Bet šiuomkart mokslinkams teko į peteliškes atkreipt daugiau atydos, kuomet tyrinėta kitų gyvunų gyvenimas, ir patirta, jog peteliškės turi daug mažiau gabumų negu bitės, gauduonės, sparvos ir skruzdės; kojos jų yra menkai išsivystę ir todėl jos laipiojime neturi visai jokio gabumo. Iš kitos pusės, kaslink jų naudingumo, pasirodo, jog jokios naudos iš jų niekam nėra, kadangi prie veisimosi jos deda kiaušinius, iš kurių vystosi kirminai, ir todėl peteliškės skaitomos kirminų veisėjomis, užimančiomis pirmą vietą po musių. Apart savo papuošalų varsos, peteliškės viskuom žmogui yra nenaudingos, nes jos įvairiuose metų laikuose veisia kirminus, kurie paskui užpuola augalus ir kartais juos sunaikina didžiausiuose plotuose.

Šviesa ir šiluma peteliškių gyvenime.

Ne suaugęs kaip reikiant gyvunas, paprastai daro daugiausia nuostolių, gi suaugęs nuostolių pridaro mažiau. Trumpą savo gyvenimą praleidžia tik tupint prieš saulę, augalų lapuose ir žieduose, čiulpiant iš jų nektarą ir medų. Paprastam žmogui rodosi, jog peteliškės gyvena labai smagiai, vienok taip nėra, nes ir joms reikia pergyvent sunkias gyvenimo aplinkybes, taip kaip ir pačiam žmogui. Ypatingai joms sunkus ir skaudus gyvenimas, kuomet joms truksta šviesos, netik saulės, bet ir paprastos, kadangi jų kunas taip subudavotas, jog be šviesos gyvenimas joms darosi neperkenčiamas. Dieninėms peteliškėms reikalinga dienos, saulės gaminama šviesa, gi naktinėms ar vakarinėms, užtenka ir liktarnos. Mat gamta jų gyvenimą yra taip sutaisius, jog be šviesos peteliškės negali lakstyt, ir kuom tasa ilgesnė, tuom peteliškėms parsieina labiau kentėt, kadangi lakstyt negalėdamos, negali pasijieškot maisto ir todėl turi badaut. Skirtumas tarpe dieninių ir naktinių peteliškių ir abelnai laknų, yra tame, jog vienoms reikia naudotis saulės šviesa, ir slėptis nuo šviesos dirbtinės, kuomet kitos nepakenčia saulės šviesos, ir todėl dienai užėjus, jos turi slėptis ir laukt, kol pasirodys šviesa silpnesnė, jų organizmui pakenčiamesnė. Ir čia pasiaiškina, kodėl nakties laiku, pasirodžius žiburiui, jį apspinta daugybė įvairių laknų; mat šita šviesa jas vilioja ir verčia lakstyt, o kad jį nėra pritaikinta jų organizmui, yra šiek-tiek perstipri, todėl ir traukia jas prie savęs, nes jos neturi užtektinai spėkos, idant atlaikyt pritraukimą.

Prigimta ir išsivysčiusi mintis.

Pas kiekvieną gyvuną yra protas, sumanumas, mintis ir gabumas, mažesnis ar didesnis, tik tas viskas ne iš vieno ir to paties šaltinio paeina, kadangi dalis to visko yra prigimtu, instinktyvišku, gi kita dalis gauta iš prityrimo, kas vadinasi išsilavinimu. Vienu iš didžiausiu gabumų pas laknas, kaip bites ir kitus, tai spiečiai.

Stebėtis reikia kaip toki menki gyvunėliai žino kur reikia lėkt, kur maisto pasijieškot ir kur slėptis nuo pavojų. Čia jiems pasitarnauja prigimtas, arba instinktyviškas gabumas. Pas peteliškes irgi pastebima esant daug prigimtų gabumų, kuriais jos naudojasi reikalui esant. Peteliškės kaip ir daugelis kitokių laknų, iš toli pažįsta savo priešus ir savo bičiulius; pažįsta jos juos nuo kvapsnio, ir tokiu budu toli dar nesusitikus, jau aiškiai žinoma, ar verta susiartint, ar reikia šalintis, idant nesusitikus su nemalonumais, o kartais ir bereikalinga skriauda, kurios galima išvengt. Peteliškėms panašiai turi tokius pajautimus ir skruzdės, kurios irgi vaduojasi vuosle, ir iš gana toli suvuodžia savo bičiulius ir priešus. Kvapsnis, kuris iš toli pagauna peteliškių, skruzdžių ir kitokių gyvunėlių vuoslę, paeina nuo to, kuom jie maitinasi. Ir kuom suvuodžiama pažįstamas kvapas, tuomi ir suprantama, jog čia einasi reikalas su gyvunu, kuris maitinasi tuom patim maistu ir todėl jis yra artimas, ne pavojingas, kuomet kitas, su svetimu kvapsniu, apreiškia jį gyvenime labai tolimu ir todėl pavojingu. Ir kaip tik dėl kokių priežasčių parsieina tokiems gyvunams, susitikt, turint atskirus kvapsnius, tuojaus kįla didelės kovos dviejų, sau priešingų pusių.

Širšių veiklumas.

New Yorko ir kitose rytinėse valstijose gyvena viena širšių rušis, kuri moka naudotis "laivininkyste" savo maisto gabenimui; ji renka sau maista kalnuose, luguose ar pruduose, ir plukdina ji vandens paviršium. Kuomet ant žemės sugauna, ar negyvą randa kokį gyvuną, kurį dėl sunkumo negali pakelt, tempia jį į kokį nors vandenį, ir vandenin įsitempus, suima už kokios bent dalies, ir pakilus biskutį augščiau vandens paviršiaus, lekia drųčiai laikydama sovo laimikį, ir taip gabena namo jį, lyg kokiu laivu.

Daktaras Turner kartą patėmijo, kaip kita širšė, sugavus vorą ir jį nudaigojus savo gyliu, stengėsi nutempt jį artiman rusin. Bet voras buvo didelis ir tuom persunkus nešimui širšei lekiant, prie to trukdė dar ir pertvara tarpe namo, po kuriuom buvo rusis, ir mokyklos. Širšė bandė lipt lentų tvora ir atbula eidama traukt paskui save savo laimikį. Nuokart šiaip-taip sekėsi, bet prieita tvoros skersinis, kuris apsunkino kelionę. Širšė paleido savo laimikį ir nulėkė prie rusio durių. Apsižiurėjus duris, sugrįžo ir įsikabinus vorą nutempė arčiau tvoros galo, ir jį pametus, vėl nulėkė rusin, ir sugrįžus apjieškojo platų plyšį po tvora, paskui įsikirtus savo aukai šonan, nutempė ją prie rusio slankščio, kur pametus jį, atsargiai apžiurinėjo rusio duris. Tris kartus aplakstė duris, nuo viršaus iki apačiai, kol prie slenkščio surado skylutę ir tada jau savo laimikį nusitempė rusin.

Protas ir gabumai kitų gyvunų.

Gamtininkas, francuzas Forel, pasakoja apie vandeninį ožiuką (Dytiscus marginalis). Laikė jis jį namie, kubile vandens. Kada pirmu kartu jis kubilan įleista, nuokart nunėrė dugnan, kur buvo jam maisto. Kiek palaukus, pasirodė visai kiti dalykai, nes kaip tik gyvuno ponas įeidavo kambarin, gyvunas greitai kilo vandens paviršiun ir gaudė jam mėtomą vandenin maistą. Ilgesnį laiką jį kubile palaikius, jis išgudrėjo tiek, jog pažino tą, kuris jam daugiau maisto duoda.

Bitės ir skruzdės tokių gudrybių dar lengviau išmoksta. Huber pasakoja, kaip rudenio metu jis prie savo lango langinyčią patepdavo medum, ir tuojaus dideli bičių buriai atlėkdavo prie lango, idant medų suimt nuo langenyčios. Ėmus šalt, jis medų sugramdė ir bitės daugiau ne atsilankydavo. Pavasaryje jis atidarė langą, bet medaus jau ant langinyčios netepė. Bitės vienok, kaip tik iš avilio išėjo, tiesiok atlėkė prie lango, nutupė ant langinyčios ir jieškojo medaus, kurį rudenyje paliko, o jo nesurasdamos, per atvirą langą lėkė į kambarį duzgdamos, lyg skųsdamos, kad jos yra nuskriaustos.

Kituose atsitikimuose gyvunai vaduojasi dar ir kitokiais budais, pavartojant netik turimą jau protą ir prityrimą. Pav. persitikrinimui apie šiokį ar tokį dalyką tarpe savęs, panaudoja dasilytėjimą ragais ar kitokiomis išaugomis. Tas pats Forel pasakoja apie savo patyrimą tarpe skruzdžių, kaip kartą vakare grįštant skruzdynan, idant pasilsėt, skruzdėms darbininkėms, per dieną varginsioms prie darbo, jis jas gaudė ir leido kiek toliau nuo kitų, jau seniau iš darbo grįžusių skruzdžių. Vėliau parėjusios buvo priedę medaus ir todėl jos buvo gan sunkios, užtektinai pavargusios. Vienok paleistos atokiai, prie kitų, jos nuokart nors kiek susimaišė, vienok greitai atsipeikėję, leidosi kelionėn, link skruzdyno, ir nors buvo pavargusios, tai vienok nėjo į svetimą, savo kaimynių apgyventą skruzdyną, bet tik išimtinai į savąjį. Eidamos jos nieką ne praėjo, bet susitikę kiekvieną grumtelį, kiekvieną akmenuką, ar žagarėlį, visuomet apsistojo, atsargiai apžiurėjo, palytėjo savo ragais, ir vėl keliavo tiesiok savo skruzdyno link.

Iš to mokslininkai sprendžia, jog kiekvienas gyvunas turi mažiau ar daugiau išsilavinusį protą, prie kurio panaudoja ir kitus budus. Laknų tyrinėtojas Fabre sako, jog jei gyvunai vaduotųsi tik vienu prigimtu instinktu, neturėtų nuolat besivystančio proto, jie negalėtų gyvent, kadangi aplinkybėms keičiantės, pats instinktas pasirodytų neturinčiu jokios vertės.

ir

"Švento Jono" vabalėlis.

Skaitytojams yra gana gerai žinoma, jog vasaros metu, vakarais, kuomet pritemsta, ore blyksčioja koki tai vabalėliai, kurie žmonių, kaszinkodėl yra vadinami vabalėliais "švento Jono". Bet tiek to. Jie yra vabalėliai ir tiek. Klausimas gali but daugeliui vienok, kokiu budu tie vabalėliai išduoda iš savęs, nors trumpai tesančią, vienok aiškią šviesą.

Mokslininkai keliatą kartų tyrinėjo šiuos vabalėlius, bet pasakyt ką nors apie pačią jų išduodamą šviesą, gali labai mažai. Surasta tik, jog šviesą pasirodo ant paskutinės jo kuno dalies, sparnus pakėlus. Surasta, jog šviesa išeina iš speciališkos kamarėlės, į kurią sueina skaitlingos celės. Rodosi, jog tomis celėmis šiton kamarėlėn sueina iš vabalėlio kuno sukvėpuotas tlenas, ir čia susimaišęs su fosforu, sudaro matomą šviesą, kamarėlei atsivėrus, šviesa savyje neturi jokio karščio, nėgi spindulių.

Šlama—seka nendrės, apie žuvėdrą, kuri su peršautais sparnais plaukioja tarp putotų bangų ir klykia gailiai, šaukdama mirtį...

O miglos, pilkos miglos — tirštėja yis labiau ir labiau...

Jaunas Klevelis.

J. K. Urbonas.

Sugrįšiu aš už trijų metų.

(Vaizdelis)

(Tąsa)

Sėdus į trukį ir apleidus tą didelį miestą, New Yorką, ir leidusis į tolimesnę kelionę, trukiui bėgant per New Jersey valstijos gražias lygumas, gražius laukus, mažais kalneliais numargintus, stebino Juozelį tokį reginiai ir priminė jam dar neseniai apleistą tėvynę Lietuvą ir jos gražius laukus; Juozelis jautėsi lyg važiuojąs per Lietuvos žemelę, nes šios vietos labai panašios į Lietuvos, ir taip trukiui šniokščiant visu smarkumu per N. J. valstijos gražias vietas, vien paliekant debesėlius mėlsvų dumų paskui save, keliavo jis vis tolyn ir tolyn.

Juozelis džiaugėsi, matydamas gražius vaizdus Amerikos, ir mąstė vienas sau, kad čionai viskas panašu į musų tėvynę Lietuvą, bet pervažavus N. J. valstiją ir pasiekus Pennsylvanijos valstiją, jau kitoki vaizdai pradėjo matytis. Jau nesimatė tokių lygumų bei nedidelių kalnelių. Čia jau kalnai pradėjo rodytis, didesni akmenynai bei ant viršaus kalnų maži, sunykę medeliai riogsojo, lyg ko tai nusiminę, gi toliaus važiuojant vis didinosi kalnai ir jau lygumų visai nesimatė, tik didelės tarpkalnės riogsojo, ir kur nekur mažas miestelis, tai mažas kaimelis, su suvargusia išvaizda, riogsančios bakūžės, tarp kalnų. Gi pasiekus jau apielinkes angliakasyklų, ir visą jų išdirbystę, buvo dar liudnesnis vaizdas: kalnų kalnai, netik gamtos sutverti, bet ir kalnai, žmonelių supilti, sukrauti, juodi kaip naktis, tai yra anglekasyklų išmatos.

Matant tokius reginius, supiltus kalnus, prisiminė Juozeliui Lietuvos pilekalniai, kuriuos jam teko matyt, tik ten pilkalniai nors taip pat supilti buvo žmonių rankomis, tai yra musų brolių lietuvių, kurie supylė tuos kalnus apsaugojimui nuo žiaurių priešų Križeivių, totorių ir įvairių kitų priešų, kurie šimtmečius veržėsi į musų tėvynę naikint ją ir jos sunus lietuvius, pavergt ir taikyt sau juos vergais. Taigi, Lietuvos pilkalniai primena mums musų bočių karžygių garbingą praeitį musų tėvynės ir jos vaikus, ir męs tais pilkalniais didžiuojamėsi. Lietuvos pilkalniai turi gražią išvaizdą ir apsidengę gamtos papuošalais, žaliomis žolėmis bei medeliais.

Čia gi šie "pilkalniai" juodi kaip tamsi naktis, nors tiesa, jie ir yra supilti vargo žmonelių rankomis, kurių tarpe ir tukstančiai lietuvių brolių yra prisidėję prie supylimo šių aukštų juodų "pilkalnių", kurie riogso iškėlę savo juodas viršunes, ką tai tokio primenanti praeiviui.

Jie primena savo istoriją ir praeiviui, kaip ir musų tėvynės pilkalniai, bet jų yra liudna istorija, nes kol juos iškasė, supylė—šimtai tukstančių vargo žmonelių palydėjo savo brangiausį turtą—gyvybę! juodoje angliakasyklų žemelėje, kurie jau ilsisi šaltuose kapuose. Jų tarpe ir tukstančiai lietuvių yra aukomis šių juodų "pilkalnių", kurie buvo atkeliavę į šį jaukų kampelį jieškot kąsnio duonos.

Gi kuriems supylė šiuos juodus "pilkalnius", tai yra angliakasyklų savininkams, jiems sukrovę didelius turtus. Gi sau? Nieko! Vien tik šimtai tukstančiai vargo žmonelių prarado spėkas ir gyvybę, jieškodami duonos kasnio, ką ir šiadien matytis šimtai visokių elgėtų, maldaujančių išmaldos iš praeivių: be kojų, be rankų, be akių, subraižytais veidais, mėlynais nuo anglio — tai vis aukos riogsančių juodų "pilkalnių". Tai tokią istoriją primena jie praeiviui ir keleiviui.

Taip Juozelis paskendęs svajonėse link sutiktu reginių angliakasyklų apielinkėje, nė nepajuto, kaip privažiavo Sandorų miestelį.

Atvykus į Sandorus.

Pribuvus į S. miestelio stotį, nieks jo nelaukė, nors buvo davęs žinią kaimynams pas kuriuos keliavo kad pribus pas juos. Niekas jo nepatiko, kadangi minimame miestelyje dauge! gyveno lietuvių, taip sakant, buvo tai lietuviškas miestelis, todėl nors ir niekas jo nepatiko, bet susirast vietą kur keliavo, nebuvo sunku nes vos išlipus iš trukio, tuojaus buvo užkalbintas lietuvio, kuris tuojaus Juozelį nuvedė po tikruoju antrašu —pas kaimynus. Namiškiai nors žinojo jo tėvus gerai, nes kuomet dar gyveno Lietuvoje, buvo artimais draugais, bet Juozelio jie nežinojo, nes kuomet jie apleido Lietuvą, jo dar nebuvo šiame pasaulyje, todėl ir šaltai sutiko jį atkeliavusį. Bet vistiek priėmė kaipo keleivį, savo pastogėn.

Pirmutinis įžengimas į lietuvio amerikiečio bakužę, Juozelį didžiai stebino, ir darė didelį nusiminimą jam, nes matė, kad čionai jau mųs broliai lietuviai nėra toki kaip tėvynėje Lietuvoje; čia jau šaltesni, ne meilųs, ne svetingi, kaip kad Lietuvoje lietuviai kad yra.

Kadangi angliakasyklų apielinkėje gyvenanti lietuviai labai žemai visuomet buvo kulturiškai pakilę, mažai apsišvietę, vien tik paskendę tamsybėje, žodžiu sakant, tamsybės kampelio gyventojais, taigi ir Juozelio kaimynai buvo tamsųs žmoneliai, nieko daugiau nežinojo kaip bažnytėlę ir karčiamą: bažnytėlėn nuėję pasimelst, karčiamose paskandint visus savo vargus aluje ir degtinėje. Taigi ir Juozeliui pribuvus pas kaimynus, ir vieną naktį pernakvojus, geriau apsipažinus, rytojaus dieną buvo "priimtas" taip sakant, amerikoniškai-lietuviškai" — su didelėmis "iškilmėmis"— gėrimais, užimais, sulaukus "grinorių" kaip lietuviai amerikiečiai vadindavo atkeliavusius iš tėvynės savo brolius lietuvius.

Pas angliakasyklų apielinkės lietuvius nieko daugiau nebuvo naudingesnio, kulturiškesnio (žinoma, ne pas visus) sutiktuvėms atkeliavusiam broliui lietuviui, kaip tik karčiama ir stiklelis alaus ar degtinės. Sakydavo: "Reikia grinorius įvezdint, pripratint prie šito kontro papročiųų. Čia mat Amerikas, o ne senas krajus". Na, žinoma, ir vezdindavo po karčiamas ir namuose prie bačkučių, neatsižvelgdami ar kas mėgo jų tą "geršir-dingumą", ar ne; žinoma, "grinorius" turėdava sutikt su jų visais "gerumais", nes kaip naujai atkeliavęs, negalėjo žinot svietur gyvenančių brolių lietuvių papročių bei apsiėjimų, o nesutikus su jų norais, kartu su jais but "amerikonu", karčiai pajuokdavo, tuojaus šmėtinėdami, visokius pajuokos žodžius, sakydami: "Ana, grinorius, koks puikus! Nespėjo koją įkelt į Ameriką ir jau nupuiko. Jau netinka jam viskas, jis mislino, kad męs durni, ir nenori su mumis rozu linksmintis. Tai tau grinoriai! Dar čia juos priimk kuogeriausia, kaip svečius, o jie nenori, niekina"....

"Amerikonų" širdingumas.

Angliakasyklų apielinkėje, pas lietuvius buvo toks paprotis priėmimui atkeliavusių lietuvių iš anapus didjurio. Žinoma, ne visi lietuviai ir čionai buvo toki. Buvo ir gerų žmonių kurie bjaurėjosi tokiais "širdingumais" del ateivių, ir jeigu pas tokius atkeliaudavo lietuvis, tai rasdavo visai ką kitą; gerus, širdingus priėmimus, gerus patarimus, pamokinimus, teisingus nurodymus dėl naujo gyvenimo svietur pribuvus, bet tokių nedaug žmonių buvo. Didžiuma mųs brolių lietuvių tokiais buvo kaip aukščiau minėjau, gi atkeliavusiam, prie tokios draugijos ypatingai jauniems daugumas greit "pamylėdavo" savo brolių vedamus jau iš seniai papročius—likdavosi tuojaus ir jis toksai, ir eidavo tais pačiais keliais, kaip jo priėmėjai kad ėjo ir eina.

Tokiais keliais einant, kur jie nueidavo? Daug gražių, jaunų jaunikaičių, dorais atkeliavusių iš tėvynės pakliuvę į naują gyvenimą, į blogas draugijas ir blogai vedami kitų lietuvių ir nueidavo prie blogybių, girtuoklysčių. Vietoj gerų, dorų patarimų ir nurodymų, pratina, mokina net, kad greičiaus išmokinus visokių blevyzgų, nešvarių kalbų ir apsiėjimų. Vietoj vest į gerus vakarus, susirinkimus, draugiškus susiėjimus veda į blogus, kur nieko doro nėra, vien pliovonės, slykštus apsiėjimai, kaziriavimai, girtuokliavimai, vėliaus peštynės ir kitoki niekingi apsiėjimai.

(Bus daugiau)

P. Bajoras.

BEDARBIS.

Tai nutiko 1908, krizio ir bedarbės metais.

Petras Kraujalis tuomet buvo tikras bedarbis: jis ilgą laiką išgyveno nė siulo galo nenutraukdamas, už ką butų gavęs užmokėt, ir neturėjo ką valgyt bei pastogės. Nedirbo jis ne todėl, kad butų buvęs tinginys ar nenorėjęs pasijieškot sau užsiėmimą. Ne. Vieną tų metų rytą, darbininkams susirinkus dirbtuvėn, darbdavis pasakė: "Eikit namo! Nėra kas veikt! Užsakymų pritruko. Kai atsiras darbo—pašauksiu."

Petras kaip ir kiti jo bendradarbiai-darbininkai, nuleidę galvas, išėjo namo. O kadangi Petras turėjo Lietuvoje iš aštuonių susidedančią šeimyną ir jai kas mėnesis siuntė po tam tikrą pinigų sumą, tai daugiau už kitus darbininkus užsirupino. Jam vaizduotėj stojosi paveikslas: alkana šeimyna, neturtas, vargas, pakrikimas.....

Parėjęs namo, idant namiškių nenugasdinus, apie darbo netekimą niekam nesakė. O kad nuo jų tai paslėpus, kas rytas, paskirtu laiku, išeidavo "darban" ir vakarais grįždavo "iš darbo". Algų dienomis, Petras eidavo bankan, išsiimdavo iš savo taupomų gaunamos algos sumą, sugrįžęs namo, kaip ir dirbamu laiku, užsimokėdavo šeimyninkei ir kas mėnesis pasiųsdavo savo žmonai Lietuvon.

Išėjęs "darban", jis stengdavosi gaut kokį nors užsiėmimą. Pirmiausia jis eidavo pačion dirbtuvėn, kur pirmiau dirbo, ir teiraudavosi, gal jau atėjo užsakymų. Atsakymas kasdien budavo paprastas: "dar ne". Vėliau jis pasiryžo kitaip užsiėmimą gaut. Todėl dienų dienomis eidavo nuo dirbtuvės prie kitos ir stovėdavo tenai tol, kol jį pečiistas nuvydavo. Tuomet jis lysdavo į fabrikų biurus, ir siulydavosi, kad ir už pigiausią algą. Tačiaus ir taip nevyko. Vieton duot darbą, biurų vedėjai dažnai jį iškoliodavo ir net policiją grasindavo, idant jis juogreičiau biurą apleistų ir daugiau jin niekad ne ateitų.

Laikas bėgo. Pinigai baigėsi. Praslinko keturi bedarbės mėnesiai ir Petro visi sutaupytieji pinigai išsekė. Tuomet jis suplojo rankomis ir pasakė:

—Kur dabar aš dingsiu?! Ką dabar darysiu?!

Tokiu budu "algų" nebuvo iš kur imt. Ir todėl jis tik dabar namie pasisakė, jog "neturi darbo".

Jo šeimyninkė šiuo įvykiu perdaug nenustebo. Ji Petrą suramino:

—Juk dar turi. Kol darbai pagerės—pragyvenimui ir šeimynai Lietuvon pasiųst užteks tų, kuriuos juodai dienai susitaupęs.

Petrą lyg drugys pakrėtė. Jis nežinojo ką ir sakyt. Todėl tik užsimovė kepurę ant galvos ir, pasakęs "einu darbo jieškot", išėjo.

Petras išėjęs gatvėn, kuri, rodosi, kunkuliuojantis puodas virė nepaprastu, skubių miestelėnų gyvenimu, ilgai žiurėjo į tą judėjimą ir mislino: "Kur eit?" Juk kiekviena, jam žinoma dirbtuvė, apeita, visur išsiteirauta.

Bet sugrabaliojęs keliatą doliarių kišeniuje, susiramino:

—Važiuosiu kitan, mažesnin miestan. Ten mažiau žmonių, tai ir darbas bus lengviau gaut. Vis gal nežusiu.

Ir niekam nieko nesakęs, išvažiavo.

Ten žmonių gyveno daug mažiau ir išrodė, jog užsiėmimas bus galima gaut. Todel jis iš pirmų pribuvimo dienų leidosi jieškot darbo—to smagiausio darbininkų užsiėmimo.

Keliatą savaičių Petras praleido kitame mieste, bet jį vis dar ta pati nepasekmė kankina. Čia irgi mažai dirbama. Visur dirbinių perviršius. Visur tas pats atsakymas: "Nėra kas veikt."

Petras paskutinius savo pinigus išbaigė. O neturėdamas darbo, negaudamas algos, ir todėl negalėdamas tinkamai pavalgyt, jis net ir pobudį pakeitė: pasidarė lėtas, nesmagus, užsimislijęs. Nukoręs galvą žemyn, lyg žemę pardavęs, vaikščiojo miesto gatvėmis ir pats nežino ko jieškojo. O dar kiek laiko praslinkus, jis jau ne tik bedarbis, bet ir "valkata": buvo apdriskęs, nesiprausęs, miegojo kur pasitaikė—darže, kur nors po tiltu ar tuščian naman įsivogęs.

Dabar jam ir atgal, didmiestin, iš kurio pabėgo, norėjosi grįžt. Bet negalėjo: kišeniuje nė skatiko, pažįstamų neturi, svetima kalba mažai sukalba. Mieste pasirodyt ir gėda. Žmonės, dažnai toki pat kaip jis pats, darbininkai, su panieka į jį žiuri, vaikų buriai paskui jį seka, akmenimis, pagaliais svaido....

Vieną dieną betgi, Petras sumanė grįžt savo miestan.

—Nors kelionė tolima, bet vis kaip nors pasieksiu. O ten vis bus geriau: pažįstamu rasiu, prieglauda gausiu.

Išėjo pėsčias. Pirmą pusdienį jis ėjo pusėtiną galą kelio. Jis ėjo smarkiai ir dairydamasis bei gėrėdamas gražiais gamtos vaizdais: žaliuojančiais medžiais, pievomis, pilnais gyvybės laukais, dirbančiais dirvose ukininkais, kur nors iš pakelio iškilusiais paukščiais.

Antrame pusdienyje Petras apsunko. Kojos pasidarė, rodosi švino pripiltos, galva sviro ant krutinės ir, eidamas niekur nesižvalgė. Jis tik troško kuogreičiau pasiekt savo kelionės galą—didmiestį ir įnamiją, kur pirmiau gyveno, bet apsakyt visiems, kaip sunkiai jis tą laikotarpį pergyveno ir kad tik ten gerai, kur mus nėra.

Pavakaryje užsuko pas ukininką ir manė paprašyt nakvynės, nes gerai atsiminė kaip budavo Lietuvoje maloniai jis priimdavo bei pavalgydydavo praeivius—elgėtas.

Priėjęs prie vienų namų, jis pabrazdino į duris ir pasiprašė:

—Tamista, esu geras žmogus, suteikit man nakvynę ir šmotelį duonos. Meldžiu!

Pažvelgęs į Petrą ukininkas atsakė:

—Valgyt duosiu, bet nakvynę susirask kur sau nori....

Ukininkas Petrą pavaišino neblogai. Davė mėsos, duonos, puodelį kavos ir, kuomet jam Petras, šiaip-taip sugrabaliodamas, nupasakojo savo blogą padėtį, šeimyninkė ir kelionei šį-tą įdėjo.

Pasistiprinęs Petras leidosi tolyn. Nuėjo dar pusėtiną galą. Jis traukė rytuosna, savo miesto link, dažnai net nė nepaisėdamas, kur eina—keliu, laukais ar mišku—bi tik ton pusėn.

Kuomet jau sutemė ir jis neturėjo vilties gaut nakvynę, nes daugiau prašyt nedrįso, nutarė nakvot miške. Todėl jis, apsistojęs, susikurė ugnį, susirado tinkamą vietą—po eglių šakomis, ir atsigulė.

Miegodamas Petras sapnavo saldų sapną. Rodės jis gyvena Lietuvoje. Su juom visa šeimyna: pati, kudikiai. O namai, kuriuose jie gyvena, toki gražus, rodosi tikri palociai. Visa šeimyna—kaip lygiai ir Petras—pasipuošę gražiai, gyvena pertekliuje. Pati jį vis bučiuoja ir džiaugiasi, kad jei nebutų važiavęs Amerikon, tai ir dabar butų vargingai, kaip ir kituomet gyvenę....

Bet pabudęs jis susivylė, nes gulėjo ant kietos žemės, miške. Čia tik vakar sukurtos ugnelės liekanos ruko, miškas ošė, ir jį krėtė drebulys.

Atnaujinęs ugnį, Petras apšilo, pavalgė ir saulutei jau aukštokai pakilus, leidosi tolyn.

Ir taip praslinko keliatas dienų.

Išmaldomis pas ukininkus mito, nakvodamas kur nors miške ar kur prie triobos bei kartais net triobon įsigaudamas, Petras kasdien artinosi ir artinosi prie savo miesto, ir pagaliau, sprendė, kad dar už dviejų trijų dienų jau bus vietoje.

Paskutinę dieną Petras niekur negavo nė kąsnelio duonos, nes jis baisiai išrodė: nesiskutęs, apžėlęs, tikras valkata. Jį pamatę žmonės šalinosi bei užsitrenkė duris į vidų. O jis jautėsi nuvargęs, pailsęs, vos pavilko savo griešnas kojas. Reikalinga buvo gerai pavalgyt, atsilsėt.

Jau temė. Vakarų regratyje kilo tamsus debesys, žybčiojo. Petras bijodamas pakliut audron, alkio verčiamas, nutarė posibelst į ukininko duris. Bet nieko nepešė. Ukininkas šiurkščiai jam atsakė, išsivijo jį iš kiemo.

O debesys dangaus skliautu kopė neapsakomu greitumu. Dar labiau pradėjo žaibuot, griaut. Pagaliau iškilo audra, baisi, nepaliaujama audra. Žaibavo, trankėsi perkunas, lijo. Kelias ir laukai pasriuvo vandeniu ir purvu. Nors Petras ir šįanakt buvo nutaręs nakvot kur nors miške, šakų kruvoje, bet kaip ten prisiglaust—šlapia, purvina, o čia dar lietus pila, medžiai trata, rodosi dangus su žeme maišosi.

Todėl jis, aplinkybių verčiamas, priėjo prie ukininko triobos, ramiai kaip ir tikras vagis, rodosi žmogus, kuris butų lavinęsis kaip svetimon triobon įlyst, įsilaužė ukininko kluonan ir tenai, suradęs tinkamą kampelį bei šiaudų kruvelę, atsigulė.

Gulėdamas jis ilgai dar klausėsi perkuno dundenimų, su pasibaisėjimu tyrpčiojo kiekvienam žybterėjimui. Bet audrai truputį nustojus, Petras mislino apie savo nelemtą padėtį, kur ir ką dabar jo šeimyna veikia. Pikčiausia jam darėsi už tai, jog jis nori dirbt, bet negauna darbo, nors yra žmonių, kurie nieko nedirba ir rumuose, smagiai sau gyvena, valgo ką nori, šiltai-ramiai sau miega. Ir pasakęs: "Kokiems perkunams dar ir gyvent, jei žmogus ne tik ko, bet ir tinkomos pastogės negali turėt?!" užmigo.

Kaip ilgai miegojo, jis net nė nenuvokė. Tik išryto praplėšęs akis pamatė nepaprastą reginį: prieš jį stovėjo nemažas, nepažįstamų žmonių burelis ir policistas. Petras manė, kad jis sapnuoja, bet papurtęs galvą ir sau skaudžiai į ranką įgnybęs, pasijuto, jog tai yra tikrai: jis pabudęs ir tie nepažįstami žmonės ko tai prie jo susirinkę.

—Matai, tamista, jis man padarė blėdies—išlaužė duris, ir prie to mane išgasdino—kalbėjo vienas stovinčiujų.

Policistas Petrui pasakė:

—Valkata, vagie!

Dabar jis suprato kame reikalas. Norėjo šokt ir bėgt. Bėgt taip greit ir taip toli, kad jo niekas ir niekad nematytų. Bet buvo pervėlų.

—Kelk, eisim!—vėl sušuko policistas.

Petras atsistojo ir be jokio prieštaravimo, visas purvinas ir apdriskęs, ėjo šale policisto.

Kuomet jie ėjo per kaimą, žmonės—vaikai, moters ir sulinkę seneliai—stovėdami tarpduriuose ar kur nors šalykelyje, žiurėjo į Petrą, kinkavo galvomis ir zurzėjo:

—Kiek tų valkatų, kiek tų vagių dabartinėj gadynėj!

Policistas į Petrą netarė nė žodžio ir tuomi jam darė nesmagumą ir gėdą. Jis ėjo nulenkęs galvą žemyn, nes nedrįso akis pakelt į tuos, kurie su tokiu persekiojimu jį sekė. Todėl Petras jautėsi kaip kokis aršiausias kaltininkas ir todėl daugumą stovinčiujų bei praeivių, pribėgdami prie policisto, klausinėjo:

—Užmušė ką, ar apsivogė?

Policijos stotyje gi vyresnysis Petrą klausinėjo:

—Vardas, pavardė?

—Petras Kraujalis.

—Vadinasi, foreigneris?

—Tautybė?

—Lietuvis.

—Taip...

—Kur gyveni?

—Visur.

—Kaip tai visur?

—Nugi visur, ir tiek...

Tordytojas pamislino, pakrapštė pakaušį, paklausė:

—Kur pirmiau gyvenai?

—New Yorke.

—Ką čia veiki?

—Nieko. Einu namo.

—Dirbi?

—Ne....

—Kodėl?

—Negaliu darbo gaut.....

—Nenori dirbt, taip? Žinau, visi foreigneriai—valkatos, tinginiai. Jie tik valkiojasi, žmones baugina ir jiems nuostolius daro!

—Ne! Aš ne tinginys, ne valkata! Aš esu darbininkas, tik, kaip sakiau, negaliu darbo gaut.

—Parodyk rankas!

Petras ištiesė rankas. Tardytojas sušuko:

—O, dar norėjai pameluot! Rankos minkštos, baltos!.... Petras susigėdo ir neturėjo daugiau ką sakyt.

Kiek pamislijęs tardytojas, liepė Petrą į belangę uždaryt. Ant rytojaus gi, einant teismui ir nėsant liudininkų, kurie butų galėję prirodyt, jog Petras yra geras žmogus, darbininkas, teisdarys pasakė:

—Už valkiojimąsi ir žmonėms blėdies darymą, trims mėnesiams kalėjimo!...

Petras pasijuto nuskriaustas. Jis priešinosi, šaukė, stengėsi užginčyt norimą įvykdyt neteisybę, sakė:

—Bet pone, mano pati, vaikai! Aš privalau gaut darbą, jiems pasiųst pragyvenimui! Pone, jus mane neteisingai nuteisėt!....

—Dar trims mėnesiams daugiau už atsikalbėjimą!—pridėjo teisdarys.

Kuomet Petrą nuvedė kalėjiman, jis pajuto begalinę širdperšą. Jam vaizdavosi jo apleista Lietuvoje šeimyna, ir jis troško ją dabar juogreičiau pamatyt ir išbučiuot....

O mieste, kurin Petras per vargus-negalus stengėsi dasigaut, buvo pasklidę kalbos, jog jis, iš priežastis negavimo darbo, sau galą kur nors pasidarė.....

ANT UPELIO KRANTO.

Ant upelio kranto
Vienas sau sėdėjau
Į tekantį vandenėlį
Atydžiai žiurėjau.
Kokia paslaptybė
Tame jo ošime,
Kokia tai galybė
Vandens tekėjime!
Kas gal jį suprastie?
Paslaptis įspėtie
Ir sriaunaji vandenėlį,
Kas gal suturėtie?
Nė kalnai, nė akmens
Kelią ne užtvenkia;
Kas tik jam pakliuva,
Viską šalin trenkia.

J. K. Urbonas,
Shenandoah, Pa.

MIRTIS.

Nepažįstu tavęs, nežinau kas tu, tik žinau, kad ateisi iš tolimo, nežinomo pasaulio... Ateisi, paliesi mano liudnas akis savo šalta ranka ir užmigdysi jas amžinu, ramiu miegu... Ateisi iš tolimos, amžinos nakties pasaulio—baisi ir galinga savo šiurpia jiega, kurios niekas atremt negali.... Ateisi iš lėto, pamažu, tyliai, bet drąsiai paliesi mano suvargusią širdį, nutrauksi suvirkusias paskutine rauda sielos stygas ir suvystysi mane šaltų kapų vystyklu....

Nepažįstų tavęs, bet žinau, kad ateisi netrukus, nes nujaučiu tave ilgėdamasis.... Jaučiu tavo artenybę kiekviename pikto likimo smugyje, kurie krinta kaskart dažniau ant mano skaudamos krutinės...

Tavęs nepažįstu, bet žinau esi juoda ir šalta... žinau, kad ateisi skaistaus pavasario kurčios nakties ryta, sidabro mėnulio taku, tada, kada mirgės žvaigždės, kada ramiai dumosiu savo skaudžias dumas...

Aš laukiu tavęs!... Ateik, ateik pas mane, galinga ir šiurpi tylos ir ramumo karalaite!....

Ateik ir išplėšk mano sielą iš likimo piktų nasrų, iš mano liudėsio, ilgėsio gelmių!....

Ateik ir užmigdyk mano nukamuotą širdį ramumo ir atilsio sapnu!...

Jaunas Klevelis.

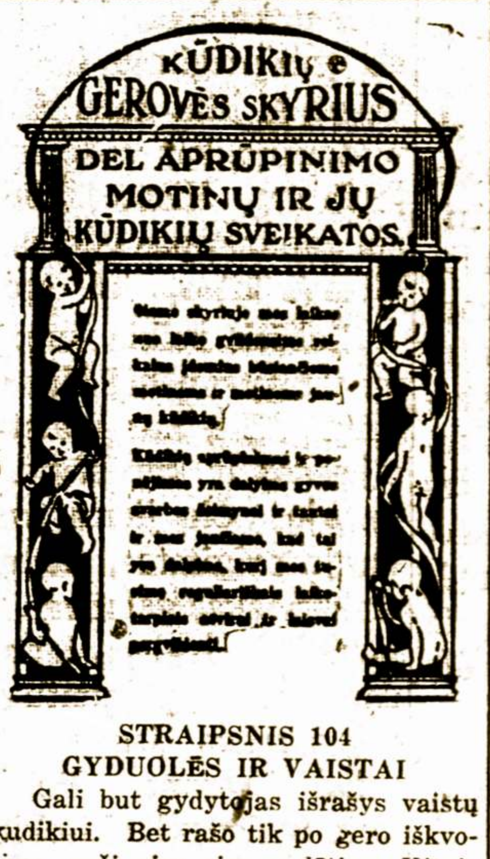

STRAIPSNIS 104
GYDUOLĖS IR VAISTAI

Gali but gydytojas išrašys vaistų kudikiui. Bet rašo tik po gero iškvotimo, sužinojęs visą padėtį. Kitais žodžiais tariant, jis žino kas yra bloga ir žino ką jis išrašo. Vaistas yra tik tavo kudikiui ir tik tam tikroms ligoms, todėl tas pats vaistas vargu galėtų pagelbėt tavo kaimyno vaikui.

Daugelis kudikių apserga nuo vaistų, kurie buvo skirti kitiems. Tas pats vaistas gali turėt kitokią veikmę ant kitų kudikių. Tik gydytojas gali pasakyt ką reikia tavo kudikiui. Jis praleidęs ilgus metus sunkiame moksle, kad tą dažinojus.

Tavo kudikiui verkiant, bandyk surast priežastį. Nebėgk tuoj prie vaistų skrynutės jieškant kokio nors "raminančio sirapo." Dažnai tie sirapai turi svaigalų, kurie kenksmingi kudikiui. Jei kudikis serga, šauk daktarą. "Naminės gyduolės" yra perdaug pavojingos. Jei nežinai kas yra kudikiui, tai kaip gali jį gydyt.

Per keletą gentkarčių Amerikietės motinos auklėjo savo kudikius su — Borden's Eagle Pienu, delto, kad šitą Eagle Pieną joms buvo rekomendavę draugai ir dėlto, kad rado jį užganėdinančiu. Bet ant nelaimės daugelis Amerikiečių ir Lietuvių motinų niekad pilnai negavo žinot kodel tokie puikus rezultatai buvo gauti. Eagle Pienas yra šviežiausias, saldžiausias ir riebiausias pienas rupestingai sulietas su gryniausiu cukrum, kas padaro kudikiams maistą, kada motinos pieno nėra arba jo neužtenka.

Idant Lietuvė motina žinotų kaip vartot Bordens' Eagle Pieną Borden kompanija lietuvių kalboje atspaudė pilnas maitinimo instrukcijas, pasakančias kaip paruošt Borden's Eagle Pieną kudikiams visokių amžių. Jei nori kopijos šitų instrukcijų, teturi pildyt kuponą musų laikrašty telpančio apgarsinimo ir prisiųst jį kompanijai, o toji noriai prisiųs visai dykai jas kartu su puikia knyga.

Perskaityk atydžiai šituos straipsnius kiekvieną savaitę ir pasidėk at-

Antanas J. Milleris,
Lietuvis Advokatas,
406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

J. L. Pašakarnis
Lietuvis optometristas
ir akinių pritaikintojas.
447 BROADWAY,
So. Boston, Mass.

Worcesterio
PENKIŲ CENTŲ BANKA,
316 Main Street,
Turtas — $22,500,000
Įdėjimai eina ant interesto pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio.
BANKOS VALANDOS:
Kasdien nuo 9 ryte iki 3 popiet.
Subatomis nuo 9 ryto iki 1 val popiet.
Subatos vakarais vien tik dėl pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 val. vakaro.

Naujas Lietuvis Graborius
JUOZAS J. DIRSA
Geriausiai patarnauja už pigiausią prekę. Jei mirtis patiktų jus draugą arba giminę, kreipkitės prie manęs.
Nuo rugpiučio 1, J. DIRSA perkraustė ofisą į naują vietą, po numeriu:—
13 Ellsworth Street.
Tel. Cedar 4953.

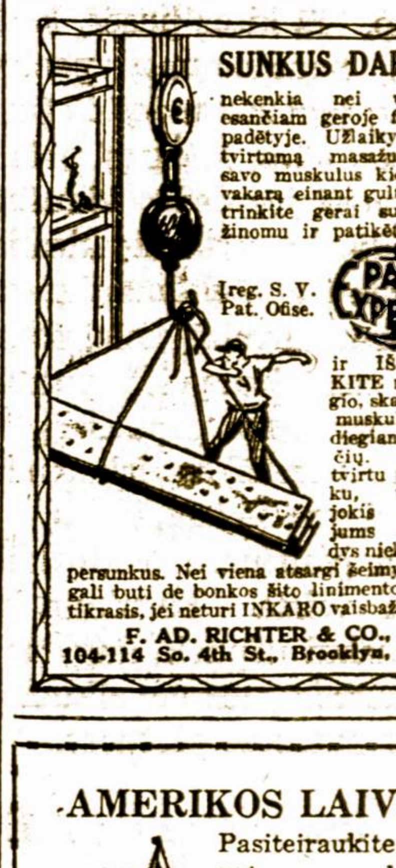
SUNKUS DARBAS
nekenkia nei vienam, esančiam geroje fiziškoje padėtyje. Užlaikyk savo tvirtumą masažuodamas savo muskulus kiekvieną vakarą einant gulti. Išsitrinkite gerai su senai žinomu ir patikėtinu
Ireg. S. V. Pat. Ofise.
PAIN-EXPELLER
ir IŠVENGKITE nuovargio, skaudamų muskulų ir diegiančių pečių. Bukit tvirtu ir sveiku, tuomet jokis darbas jums neišrodys niekuomet persunkus. Nei viena atsargi šeimyna negali buti de bonkos šito linimento. Nėra tikrasis, jei neturi INKARO vaisbaženklio.
F. AD. RICHTER & CO.,
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

AMERIKOS LAIVAI
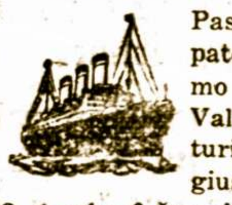
Pasiteiraukite apie patogumus keliavimo ant J. Valstijų Valdžios laivų. Jie turi švarius, patogius kambarius dėl 2, 4 arba 6 žmonių. Puikus įvairus valgis, mandagus patarnavimas, didelės dėnys, beno koncertai ir visokios rušies gerumai ir patogumai.
Rengk, kad jusų giminės butų pakviesti į Amerika ant J. V. Valdžios laivų Jungtinių Valstijų Linijų.
Matykit jusų vietinį laivų agentą arba
United States Lines,
45 Broadway, New York
75 State St., Boston, Mass.
Valdantieji Operatoriai del
U.S. SHIPPING BOARD.

IMPER

Išplatinkime Amerikos Lietuvį nuo dabar iki Kalėdų, pasidarbuokime!

Mes duosime kiekvienam gražias dovanas kas prikalbins mums naujų skaitytojų. Mes apdrausime kiekvieną ant 1000 dolerių, kuris tik primokės 75c. viršaus prie savo prenumeratos. Seni skaitytojai taip-pat gali apsidraust damokėdami 75c. prie savo prenumeratos Apdrauda 1000 dol. mokama:

	Vertė pirmais metais apdraudimo	Vertė auga kiekvienais metais po	Vertė po penkių metų
GYVYBĖS NETEKIMUI	$1000.00	$100.00	$1500.00
ABIEJŲ AKIŲ NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
ABIEJŲ RANKŲ NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
ABIEJŲ KOJŲ NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
VIENOS RANKOS IR VIENOS KOJOS NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
VIENOS RANKOS ir VIENOS AKIES NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
VIENOS RANKOS NETEKIMUI	500.00	50.00	750.00
VIENOS KOJOS NETEKIMUI	500.00	50.00	750.00
VIENOS AKIES NETEKIMUI	500.00	50.00	750.00

(Apdraudos vertė auga su kiekvienais apsidraudimo metais).

Kviečiame musų senus skaitytojus pasinaujint savo prenumeratas. Meldžiame labai gražiai panaujint prenumeratas, užrašytas giminėms į Lietuvą. Lietuvoje esančius apdraust negalime. 75c. yra visa mokestis už apdraudą ant viso meto. Pas Daktarą nereikia eit ant egzamino, pasakykit mum, mes prisiųsim aplikaciją. Rengiame gražius kalendorius Naujų Metų dovanoms, kuriuos kiekvienas gausite. Meldžiame labai gražiai visų pasidarbuot. Su guodone,

Amerikos Lietuvis 15 Millbury Street Worcester, Mass.

F. L. I. S.

NAUDINGI PATARIMAI APIE SVEIKATĄ.

Halitosis.

Viešos Sveikatos Biuras gauna daug prašymų informuot apie halitosis, kuris yra tai nemalonus dalykas apkalbėt. Žmonės yra palinkę nekalbėt apie nemalonius dalykus, bet šis palinkimas, kartais pertoli nueina. Protingi žmonės nesipriešina nemaloniems diskusavimams jei iš jų galima tikėtis kokios naudos.

Padėtis, nuo kurios beveik kiekvienas nukenčia, kada nors gyvenant, nors ir trumpu laiku, bet kartais ir dažnai tai yra nemalonus kvapas iš burnos, kuris vadinamas halitosis.

Studijuojant šį dalyką randama keturios jo priežastys, butent: Pirmiausia, nesveikas ir nešvarus burnos ir nosies stovis; antra, nekurios plaučių ligos; trečia, alkaholio ir tabako vartojimas; ketvirta, neprisilaikymas prie tinkamo valgio.

Su laikinu halitosu, kuris paeina nuo kokios nors ligos, reikia labai švariai užlaikyt burną, dantis ir liežiuvį; kitaip galima prieit prie pavojingų pasekmių. Jeigu ligonis persilpnas ir pats to negali padaryt, tas turi jam but padaryta.

Daugumoje atsitikimų halitosis paeina nuo dantų apskretimo, ir tas dantų apaugimas turi but dantisto nuimtas; kartais paeina nuo puvančių dantų, ypač kada tarp jų priauga valgio dalelių. Valgio dalelės dažnai įsigauna į liežiuvėlių plyšelius, ir ten pudamos, veda halitosis.

Pyorrhea, arba padėtis, kurioje puliai atsiranda dantų šaknyse, dažnai yra halitosis priežastim, ir jei greit negydoma, veda prie pavojingų pasekmių.

Jei nerandama jokios matomos priežasties, ir jei nėra jokios ligos, dažnai atrandama, kad halitosis paeina nuo vidurių suirimo. Tas yra kada viduriai nesumala valgį tinkamai, atsiranda viduriuose visokios rugšties, ir viduriai nedirba taip kad turėtų.

Galiaus, halitosis gali but ir iš tokios priežasties, kurios nelabai norima ir minėt, vienok kuri yra svarbiausia priežastis ir paprastas prasižengimas, tai yra persivalgimas. Kada žmogus valgo daugiau negu jo kunas reikalauja, užtektinai neišsimankština, negauna kiek reikia miego ir neišpildo kitų hygieniškų reikalavimų, nemalonaus kvapo padėtis pradeda atsirast. Kodėl? Priežastis labai menka. Žiurėkime kas atsitinka. Pirmiausiai, virinamieji organai neišpildo savo pareigų. Netinkamos ir net nuodingos valgio dalys yra imamos perdidelėmis dalimis ir kepenys nespėja atmainyt jas į kunui tinkamas dalis. Kunas turi kaip nors jų atsikratyt, ir kada kiti išmetantieji organai persidirba, ta pareiga puola ant plaučių, ir taip žmogus kvėpuodamas išduoda nemalonų kvapą.

Kada žmogus randasi tokioje padėtyje, jo energija ir veikiančios pajiegos sumažėja ir nors jis nėra tikru ligoniu, vienok nėra sveikas ir negali but linksmas.

Bet kaip gydyt halitosis? Žinoma, vaistas daug priklauso nuo priežasties. Jei burnoje randasi koks nesveikumas, arba nosyje ar liežiuvėliuose, reikia atsiduot gydytojo priežiurai. Jei dantys ir smegenys yra nesveikame stovyje, dantistas turi tą atitaisyt. Reikia labai dantis užlaikyt, prižiurėt, kad valgis visuomet tinkamai, ir jo valgoma neperdaug, ypač tokio valgio, kuris turi daug krakmolo ir cukraus. Valgyt reikia daug vaisių ir daržovių, ypač salotų, tomačių, salierų ir tam panašių. Reikia užtektinai oro, miego ir jei galima, kasdien išsimaudyt. Taip darant išvengsi priežasčių, vedančių prie halitosis ir išsisaugosi nuo daug ligų.

Tinkama motinai priežiura.

Laikas pradėt prižiurėt kudikį yra prieš jo gimimą. Kudikio gyvastis, sveikata ir išsivystymas priguli nuo sveikatos ir apsaugojimo motinos.

Tinkama gyvenimo pradžia priguli nuo:

1. Užtektinai įeigų šeimynos reikalavimams..
2. Tėvų sveikata ir teisingas gyvenimas.
3. Apsaugojimas neščios motinos nuo persidirbimo, netinkamo maisto ir rupesčio.
4. Gero prižiurėjimo motinos laike neštumo ir gimdymo.
5. Pasilsėjimo ir tinkamos priežiuros per pasveikimo laiką.
6. Krutų penėjimo.
7. Pramokintos motiniškos priežiuros namuose.

Motina gali pažeist kudikį, kurį nešioja, per devynis mėnesius prieš gimdymą, kaip ir devynis mėnesius po gimdymui.

250,000 kudikių nesulaukę pirmų metų savo amžiaus Suv. Valstijose, miršta. Beveik pusė jų miršta nuo priežasčių, kurios liečia motinos sveikatą ir padėjimą. 100,000 kudikių miršta nesulaukę vieno mėnesio. Daugelis tų mažučių mirė todėl, kad motinos nežinojo kaip apsaugot savo krutų pieną arba nesuprato kaip svarbu yra penėt kudikį krutimi.

Kudikių gimdymas yra naturališkas procesas ir jeigu motina turi tinkamą priežiurą, reikėtų but mažiau mirčių. 1918 metais netekome Suvienytose Valstijose 23,000 motinų dėl kudikių gimdymo priežasčių. Ir beveik visų buvo galima išvengt.

Prieš kudikio gimimą.

Pirm negu kudikis gema, kiekvienai motinai sekanti dalykai butinai reikalingi:

1. Pasitarimas su gerai išlavintu gydytoju; pilnas kuno išegzaminavimas priskaitant pilvo mieravimą ir šlapumo varsos analizavimą.
2. Maitingas maistas su užtektinai pieno.
3. Sumažint krakmolo ir cukraus dalis valgiuose ir reguliuot tankų svėrimą perdidelio augimo.
4. Užtektinai skystimų, ypatingai vandens.
5. Reguliavimas vidurių užkietėjimo, jei galima maistu, ne vaistais.
6. Kasdienihis maudymasis.
7. Dantu priežiura ir jei reikalinga, lankyt dantistą.
8. Užtektinai poilsio ir miego.
9. Dirbt ir mankštytis be nuovargio.
10. Nešiot tinkamus drabužius ir tinkamai pasilsėt.
11. Kasdien ant oro pavaikštinėt ir gerai išvėdint miegojimo kambarį.

Neštumas nėra liga, tik sveikata po apsunkinimui. Pasimokint kaip palengvint tą apsunkinimą.

Kuomet kiekviena motina tinkamai bus prižiurėta namuose, kuomet jai bus duota išlavinta priežiura neštumo laike, motinystė bus saugi.

Išlavint priežiurą apsaugot gimdymą nereikalauja speciališko mokinimo. Geriausias gydytojas ne pergeras, kuomet žmogus serga apendicitų ar sulaužyta koja. Kuomet brangus galvijas suserga, gabus veterenarai šaukiama. Ar gyvastis ir sveikata motinos ir vaiko neužsipelno geriausios medikališkos priežiuros?

Motina, kudikiui atsirądus, turi nors savaitę ilsėtis lovoje, ir neturi atilkt savo naminius darbus iki sueis mėnesis po gimdymui. Ji reikalauja tiek laiko pasilsėt, kad atsigautų, išvengtų kraujo tekėjimo, ir pagamint pieno savo kudikiui.

VĖJO MALUNAS.

Rašo kas moka ir kas nori.

IŠ LIETUVIŠKŲ DIRVONŲ.

Bus tuoj binc. Kazio dėdė ir "maikio" tėvas labai "susirupino" klausimu, nuo kokios raidės reikia pradėt rašyt žodį "Dievas". Ilgai jie riejęsi po Karpenderio langu, ir vienas kitą nepertikrinę susitarę nuėjo "Bitės" redakcijon, Kerdiejaus pasiklaust, ar reikia rašyt didelę, ar mažą "d". Kerdiejus išklausęs jų "debatus", jiemdviem paaiškino, jog tarpe didelės ir mažos "d", kaip vienam, taip ir antram judviejų, negali but svarbus, kadangi jie to skirtumo vistiek nesupras, nors "debatus laikytų" dar per tris mėnesius, ir galiaus patarė, kaip dėdei, taip ir tėvui su vaikais ne "kelt diskusijas" svetimose palangėse.

Bincas.

Čiučiukagi. Atvažiavus čia Dzimdzi-Drimdzi šposininkam, labai nuliudo visi "lietuviškų" ir "tautiškų" užeigų savininkai. Jie sako:

Motinos energija neturi but suvartota atliekant sunkų darbą, bet turi eit į krutų pieną kudikiui.

Kudikio penėjimas.

Motinos pienas yra geriausis kudikiams maistas. Kuomet krutyse pieno nėra, kudikis turi but kuoatsargiausiai penimas.

Penėjimas krutimis priguli nuo motinos prižiurėjimo savęs.

Prieš gimimą—geras maistas ir priežiura neštumo laiku.

Poilsis ir gera priežiura pasveikstant.

Po gimimui: Užtektinai tinkamo maisto ir skystimų.

Atyda į užkietėjimą.

Užtektinai miego ir poilsio.

Kasdieninis ant oro pasivaikščiojimas ir mankštinimasis.

Visas geras maistas pavirsta į pieną, bet pienas motinos diete yra geriausias pieno gamintojas.

Krutų pienas gali but pritaikytas kudikiui.

Kartais motina nusilpus arba susirupinus ir neturi kudikiui užtektinai pieno. Ypatingai per pirmus šešis mėnesius yra labai svarbu motinoms krutimi penėt kudikius. Pavojus atsirandatuose mėnesiuose. Kudikiai, iš bonkų penimi daugiaus miršta per pirmus savo gyvenimo metus negu krutimis penimi per pirmus šešis mėnesius.

Jeigu kudikis nepatenkintas krutų pienu, nereikia jį atpratint kol nemėginama pagerint pieno kokybę per atsargų motinos dietą, gėrimą skystimų ir atsargesnis kasdieninio gyvenimo prižiurėjimas.

Reikia penėt kudikį reguliariškai kas keturios valandos.

Sutrumpint penėjimo laiką.

Duot kudikiui nuo pusės iki vienos uncijos virinto vandens prieš žindant.

Jeigu krutų pieno permažai, duok kudikiui karvės pieno tarpais su žindymu.

Motina turi valgyt kuodaugiausia maitinančių valgių, kaip tai: pieno, smetonos, kiaušinių, mėsos, šviežių daržovių, vaisių ir tt.

Išmintinga, kuomet kudikis krutimi penimas kol apsipranta su naujuoju maistu, iš pradžių vartojant silpnesnį atmiešimą ir su laiku stiprint. Jeigu kudikis nepatenkintas, tuoj reikia grįžt prie silpnesnio miešimo. Jeigu patenkintas ir gražiai auga, tvarkiai viduriai liuosuojami, tai maistas yra tinkamo stiprumo.

"Ar v... juos čia atnešė! Ikišiol mes "fain biznį darėm pardavinėdami "munšainą", o dabar jie išmokins visus namie pasidaryt, ir mes turėsime visi subankrutyt". Bus taip, ar ne bus, bet žmoneliai visgi bijosi, kad ir nežinodami ko. Mat, lietuviškai: niekam nieko neduot ir visko visiems pavydėt, nors ir kaszinkaip butų.

Zvanelis.

Faderson. Musų draugai ir draugės jau nuo pusės metų vaidina vieną nuobodžią komediją, po vardu "Šilko straikas, Viena ybė ir Kiauleivis". Kad jie šitą komediją butų vaidinę laikė straiko, tai gal iš įžangos butų kas surinkta, bet kuomet tai veikiama po straikui, tai yra tik medegos "kritikams" ir visokiems "šnipams". **Valkėzas.**

KIBIRKŠTELĖS.

Kaip kas numirsta, tai paprastai mirusį apgailaujama, o kaip numirė "Tilvikų Balsas", tai vieton apgailavimų, girdisi tik keiksmai. Girdi, tiek ir tiek tukstančių doliarių galą gavo. Mat pikta kad doliariai gauna galą, o ne tam, kad pasirodo ką vertos lietuviškos bendrovės, visokių vaikėzų "sutvertos".

—XXX.

×

Krosnis tai yra akmenų kruva, suversta be jokios tvarkos. Lietuvoje tokias krosnis žmonės vartoja pirtyse linų džiovinimui, kiti jaujose grikius džiovina prie tokių krosnių. Bet musų vėliausi "profesoriai" krosnimis pradėjo vadint ir pečius, be skirtumo, ar butų moliniai, ar geležiniai. O kur padėjot "kakalį"? A?

—XXX.

×

Nesuprantu, kodėl Vienybės Redakcijos atsakymus duoda A.B.S. (ne Strimaitis, tik Stankevičius); kaip tik jo paveikslas laikraštyje atsiranda, tai atsakymai po juom. — Malonu butų patirt, kada p. A.B.S. likosi redakcija ir kokį "biznį" jis turi atsakinėt tiems, kurie pas jį nieko neklausia.

—K.S.D.

×

Nagijienos, Kiauleivis ir Karpenderis, pešasi užtai, kam Bostono kardinolas pritarė ir nepritarė vaikų vergijai. Ir ilgai dar jie pešis, tik vienas kardinolas viską šventai nutylės, nes lietuviškai skaityt nemoka, lietuviškų laikraščių neskaito, ir nežino ko jie pešasi. Mat, gerai kaikam lietuviškai nemokėt. Sveikiau.

—K.S.D.

×

Jųs nesuprantate Lietuvos lietuviškų laikraščių "lietuviškos" kalbos? O tulų Amerikos lietuviškų laikraščių "lietuviška" kalbą, ar suprantate? Jei suprantate, tai supraskite ką reiškia šitokia "lietuviška" žinia: "Springfield, Mass. Kiniečiškų tongų karas pasiekė... hip singų šaulys nušovė du on leong tongo kuomet jie ėjo namo iš gemblerystės". Kas šitą kalbą supranta, tas ne ištautės per amžių amžius.

—M.N.O.

VIETOS ŽINIOS

Persikėlė. "Aemerikos Lietuvio" administracija galutinai jau persikėlė nuosavan savo naman, kuriame dabar telpa visa pramonė: Administracija, Redakcija, spaustuvė, Agentura ir viskas, kas su spaustuvės pramone rišasi. Dabar "Amerikos Lietuvio" įstaiga yra prie kampo Vernon ir Ward gatvių, vieno bloko atstume į rytus nuo Vernon (Kelley) aikštės. Todėl turintieji reikalus Redakcijon ar Administracijon, laiškais ar ypatiškai, privalo kreiptis "Amerikos Lietuvio" naujuoju adresu, butent: 14 Vernon Street, Worcester, Mass.

Šalta nakvynė. Policija Elm parke atrado pasmėlusį vaiką, 7 metų amžiaus Edvardą Schrandt, kurį suėmus nusivedė nuovadon išklausinėt, kas jį privertė šaltuose oruose parke gyvent. Klausinėjant jį, tas prisipažino, jog jis netik dienomis parke gyveno, bet ir nakvojo per tris naktis. Duota žinią jo motinai, gyvenančiai prie Chandler gatvės, kuri atėjusi nuovadon papasakojo, jog Edvardas yra labai nedoras, ir kartą paliepus eit mokyklon, jis išėjęs, namo nesugrįžo. Policijai duota žinią apie jo dingimą, kuri besidairydama dabar jį ir atrado apsigyvenusį parke.

Pradžia žiemos. Su praeitu nedėldieniu, sulyg metų laiko apskaitymo, prasidėjo žiema. Ir teisybė, pradžia pasirodė gana žiauri, nes sugriebė šalt taip, kad temperatura nuokart nupuolė iki penkių laipsnių žemiau zero Worcesteryje. Jo kaimyniškose kolionijose buvo dar šalčiau: Athole nedėlios ryte buvo 12, Fiskdale 11, Rutlande 10, Clintone 8 laipsniai žemiau zero, kitur buvo nuo 7 iki zero. Iš priežasties taip staigo šalčio, kelhatas ypatų nušalo ausis, pirštus ir šiaip nukentėjo. Visi trukiai iš vakarų pavėlavo po kelias valandas, mat vakaruose siautė ledinė dargana, tokia kaip anais metais apie Worcesterį, tad trukių bėgiojimas suparaly žiuota.

Apvogė koplyčią. Praėjusios subatos nakčia visame Worcesteryje vagys, įvairiose miesto dalyse pavogė įvairių daiktų už kelis tukstančius doliarių vertės. Tarpe kitų vagysčių priskaitoma ir apvogimas Dangun Ėmimo kolegijos koplyčios. Kunigas Polyeucte, pusėje penktos valandos nuėjęs atlaikyt ankstyvas mišias, atrado koplyčios langą atidarytą, gi viduje posirodė stoka auksinio keliko. Šiaip niekas daugiau nekliudyta.

"Kas kaltas?" Aušrelės Dramatiškas skyrius jau pradėjo mokintis Bl. Kadagučio naują veikalą "Kas kaltas?", kurį perstatys Sausio mėnesyje. Veikalas vaizdina Amerikiečių lietuvių ir jų vaikų gyvenimą, ir yra begalo įdomus. Roles ima geriausi Aušrelės artistai.

"Vagių balius" bus išpildytas Lietuvių salėje, po No. 29 prie Endicott gatvės, kalėdų vakare (Gruodžio 25), 7 valandą. Apart šio žaislo bus linksmi šokiai, griežiant Vytauto Klimo orkestrai. Vakarą rengia L.M.P.S. 2 kuopa. Įžanga vyrams 35c., moterims 25c. Rengėjos kviečia visus atsilankyt kuoskaitlingiausia.

Aido horo priešmetiniame susirinkime, 14 Gruodžio išrinko naują valdybą 1925 m. Valdybon išrinkta: Organizatore A. Stankiutė, nutarimu rašt. M. Valentukevičiutė, tvarkdarėmis V. Balukoniutė ir V. Stankuniutė, iždininku V. Motiejaitis, fin. rašt. J. Bakšis.

Aido horo raštininkė,
M. Valentukevičiutė.

Paliko daug turto. Oliva Nelson, našlė nuo dešimts metų, sunkiai dirbo šveisdama grindis ir skalbdama drabužius, idant užlaikyt likusius be duondavio našlaičius, eidama darban su savo rankiais, tapo automobiliaus užmušta, einant skersai gatvę. Po nelaimingo atsitikimo, teismui paskyrus komisiją apžiurėt jos palikta gyvenimą, atrasta, jog ji paliko gyvais pinigais bankose, ir nejudinama nuosavybe, $18,332.

Padidino mokesčius. Reikiant kaskart daugiau išlaidų, miesto budžeto komisija apskaitė Worcesterio miesto gyventojų nejudinamą nuosavybę, ant kurios uždėjo ateinantiems metams didesnius mokesčius, ir tokiu budu nejudinamų nuosavybių savininkai per 1925 metus turės sumokėt mokesčių 110,200 doliarių daugiau, negu sumokėjo per 1924 metus.

Kalėdų dovanos. Rice, Barton & Falls firma, kalėdų šventei apdovanojo visus savo darbininkus, kurie išdirbę jai vieną metą, 1½% nuo algos, uždirbtos per pastaruosius šešis mėnesius. Ši firma tokius "bonus" savo darbininkams moka dukart metuose: 1½% išdirbusiems vieną metą, 2½% išdirbusiems tris metus ir 4 nuošimčius tiems, kurie išdirba daugiau trijų metų.

Staiga mirtis. William Kenney, 41 metų amžiaus, gyvenęs prie Dorrance gatvės, pareinant iš darbo ir esant visai arti namų, tapo ištiktas širdies paralyžiaus, kurio neperkentęs, sudribo ant šaligatvio ir ten numirė pirmiau negu visą atsitikimą matęs policistas spėjo pašaukt ligonbučio vežimą.

Tikrai žiemiškai. Iš vakarų ateina antras spiegas su sniegu ir todėl kalėdas turėsime tikrai žiemiškas. Koloradoj daug prisnigo ir užstojo šalčiai. Tą patį pradeda kęst jau ir Chicagos aplinkės, kučios nakčia tikroji žiema pasieks ir mus.

REIKALAUJAME, dar smarkių vyrų ir moterių del platinimo musų **Naujo Išradimo Gyduolių,** kurios be jokios operacijos visas ligas gydo. Atsišaukdami įdėkit 2c. krašaženklį atsakymui.

Z. A. EINIK C.,
City Hill Street, Union City, Conn.
(51—3)

FR. TUMOSA

TEATRAS

MINDAUGIS LIETUVOS KARALIUS

Penkių aktų istoriškas veikalas, statys scenoje S.L.A. 57-ta kuopa.

1 D. SAUSIO ir 3 D. SAUSIO, 1925 M.

Prasidės 8 val. vakare.

Lietuvių Svetainėje, 29 Endicott St.,

WORCESTER, MASS.

Visas likęs pelnas skiriamas užlaikymui VIEŠO LIETUVIŲ KNYGYNO.

Gerbiami Worcesterio ir apielinkės Lietuviai! Nepraleiskite progos nepamatę šio Veikalo, nes yra vienas iš gražiausių veikalų iš Lietuvos istorijos. Veikalas grynai atvaizdina kokiu budu kryžiokai įkvėpė lietuviams krikščionybę.

Ypatingai mažesnių miesčiukų lietuviai, atvažiuokite pamatyt, nes tokis veikalas negalima mažose kolionijose perstatyt, o laikas patogus, nes Subatos Vakaras! Todel nepraleiskite progos, nes kitos tokios nebus.

Užkviečia S.L.A. 57-tos kp. Komitetas.

J. KARSOKIENĖ

Nereikia karunos! Ją metu! Tai bent gi supainiota širdis atsiliuosuos.

Atsivaduoju aš nuo rubo to, metu tuos ženklus nusižeminimo, kaip mane šarvuose matai dabar.

DIDELIS NUMAŽINIMAS KAINŲ
Aplink—Kelionės Laivakorčių

WHITE STAR LINE		RED STAR LINE
Iš New Yorko į		ir daugiau,
KLAIPĖDĄ	$186.00	kainos
į KAUNĄ	$205.00	pagal
ir ATGAL.		laivą.

Trečia kliasa—taksų $5.00.

Plianuokit dabar grižt aplankyt savo senus draugus

Pasiklauskit Agentų ar
White Star and Red Star Lines,
84 State St., Boston, Mass.

DOVANŲ DUODU KALENDORIŲ VISIEMS SAVO KOSTUMIERIAMS

Įvairias kalėdines dovanas galite gaut pas mane mokėdami pigiau, negu kitur.

Darau didelius nupiginimus ant čeverykų ir Drabužių. Taipgi turiu didelę eilę kalėdinių žaislų vaikams.

LINKSMŲ KALĖDŲ ir LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ VISIEMS RĖMĖJAMS!

A. J. KATKAUSKAS,
372 Millbury St. Tel. Cedar 7206.
(49—51)

Pirmas Lietuviškas Graborius

Patarnauja prie laidojimo Lietuviams, taipgi persamdo automobilius vestuvėms, krikštynoms ir visokioms partijoms. Kreipkitės šiuo adresu:
MOTIEJUS CIVINSKAS, 340 HARDING ST.
Telephone Park 4156

VISIEMS KOSTUMERIAMS LINKIME LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ,

ir dėkuojam jiems už rėmimą musų biznio.

VANSEVIČIUS ir BUROKAS.

STERLING DAIRY CO., WHOLESALE & RETAIL MILK,
37 Perry Ave., Worcester, Mass.

"Geriausia, ką pinigai gali nupirkt," sako Worcesterietis apie Erbjus.

P. FRED O. KINFIELD, 32 HERMITAGE LANE, SAKO NAUJOS BE—ALKOHOLIO GYDUOLĖS IŠGYDĖ JĮ.

P. Kinfield sako: "Per tris metus aš taip kenčiau nuo reumatizmo, kad negalėjau pakelt rankas sušukuot plaukus.

"Mano rankos, kojos ir pečiai taip skaudėjo, kad negalėjau pasijudint be skausmo.

"Negalėjau nakčia miegot, ir, kas blogiau, pilvas pradėjo negaliuot.

"Atsirasdavo daug gazo, ypač po valgių, galva skaudėdavo, ir negalėdavau pasilenkt. Virškinimas buvo prastas, ir apetito visai netekau.

"Po vartojimui Erbjus (žolių sulčių), jaučiuosi, kaip naujas žmogus. Reumatizmas pranyko, pilvas pasveiko, ir jaučiuosi daug sveikesnis, negu kada pirmiau, ačiu Erbjus.

Yra geriausia gyduolė, kurią pinigai gali nupirkt. Visuomet patariu vartot."

ERBJUS yra demonstruojamas Worcesteryje pas—

WILLIAM L. DAVIS, INC., 602 MAIN STREET
ir parsiduoda visose gerose aptiekose.

PARSIDUODA NAMAI—FARMOS!!

ARTI VERNON ST., 6—6—6 kambarių naujas namas. Kaina $14,500.
ARTI PLANTATION ST., 5—5—5 kambarių naujas namas. Kaina $10300, įmokėt galima tik $2000.
KITAS NAUJAS 5—5—5 kambarių namas, labai gražioje vietoje, galima nusipirkt pigiai, įnešant tik $1500.
TURIU DAILIĄ FARMĄ prie State Road, galima pirkt arba mainyt ant stubos.
APDRAUDŽIU nuo ugnies namus, forničius, automobilius ir visokios rušies biznius, kam tik reikia kreipkitės prie

L. J. PAULAUSKAS,
14 Vernon St., Worcester, Mass.
(Prie Amerikos Lietuvio)

Geras pirkinis, pasinaudokit

Mes parduodam labai pigiai savo "biznį", valgomų daiktų krautuvę (Bučernę). Biznio darom apie devynis šimtus dolerių. Turim greitai parduot, todel visai pigiai parduodam. Kreipkitės į

"Amerikos Lietuvio" ofisą,
ten gausite žinią kur yra musų krautuvė ir kas yra savininkais tos krautuvės ir kainą.

AMERIKOS LIETUVIS ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS.

VIKTORAS KIBILDIS,
577 Millbury Street,
Tel. Park 54604. Worcester, Mass.

Užlaikom krautuvę valgomų daiktų, šviežią ir rukytą mėsą, ir paukštienos del švenčių. Mėsa papiginta 3 centais žemiau, negu kitose krautuvėse.

Taipgi užlaikau Automobilių del Vestuvių, Krikštynų ir Laidotuvių.

Merginos—Jusų Rupesčiai Užsibaigė!

Buvo laikai, kuomet niekas nežinojo kas yra pleiskanos ir kaip nuo jų atsikratyti. Šiandien yra visiškai paprastu dalyku užlaikyti savo plaukus ir galvos odą švarioje ir sveikoje padėtyje.

Ruffles

Ištepant galvą kas vakaras einant gulti, per savaitę ar dešimtį dienų, sunaikins pleiskanas ir paragins jusų plaukų augimą. Po to naudokite Ruffles tik retkarčiais sulig reikalo ir daugiau neturėsite jokių nesmagumų su pleiskanomis.
Bonka 65c. aptiekose, arba už 75c. prisiunčiame stačiai iš dirbtuvės.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N.Y.

JONAS CIVINSKAS
Perkrausto namų rakandus šiame mieste ir perkrausto į kitus miestus, veža anglius ir persamdo trokus prie visokių darbų. Adresuokit šiaip:
340 Harding St. Worcestery.
Tel. Park 4156.

Lietuviška Kepykla !!!

Kepami keiksai del Vestuvių, Varduvių ir Balių. Sąžiniškas patarnavimas, ne brangios kainos. Pabandykit pas mane.

B. MINGILAS,
56 Green St., Worcestery.

Atsiųsk tiktai 85 centus

O gausi vaistų nuo nervų, išgasties, nuomario, klajojimo, bemiegės, galvos skaudėjimo, ausyse užimo ir visokių nervų nusilpnėjimo. Naujausis sapninnkas su daug paveikslų, apdarytas $1.50. Taipgi mes užlaikome didžiausią krautuvę visokių lietuviškų žolių ir šaknų su lietuviškais nurodymais, kaip vartot. Geriausia Trejonka 60c. pakelis. Atsiųsk 10c., o gausi visokių žolių ir knygų katalogą. Reikalaujam agentų pardavinėjimui musų visokių žolių.

M. ZUKAITIS,
451 Hudson Ave., Rochester, N. Y.
(30—4)

Tel. Park 2470

BEN. MENDELSOHN,
Advokatas
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoj, taip Europoj.
390 Main St., Room 391—932, Worcester, Mass.

DR. TESSMER,
Dentistas
306 MAIN STREET,
Worcester, Mass.
(virš Iver Johnson krautuvės)
SUTEIKIA SĄŽINIŠKĄ PATARNAVIMĄ LIETUVIAMS!
Tel. Park 3310.